GRAND
MAIN and JARVIE
Canada's Finest & Largest
PICTURE THEATRE
Presenting the World's Best
MOTION PICTURES
Continuous Shows starting at 7.30
Matinee Saturdays at 2.30
5c Upper Floor 5c
10c Lower Floor 10c
Entire New Shows
Monday, Wednesday and Friday

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 825 Main St. Phone M. 6024

דער קענעדער איד

Der Canader Yid
דאס ערשטען און איינציג וואכענבלאט אין ווינניפעג און גאנץ קענעדע
אפיס 825 מיין סט. פאהן מיין 6024

ג[illegible] ר ע נ
[illegible] טיין און דזשארוויס
קענעדעס פיינסטע און גר[illegible]
פיקטשור טהעאטער
שטעלט פאר דער וועלטס בעסטע
מוווינג פיקטשורס
אנפאנג יעדען אבענד 7.30
שבת מאטיני 2.30
5c אויבערשטער פלאר 5c
10c אונטערשט. פלאר 10c
גאנץ נייע פראגראם אלע מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג

POSTAGE PAID IN CASH AT WINNIPEG, Canada
Authorized under Permit No. 1773
ANYBODY USING THIS STAMP WITHOUT AUTHORITY WILL RENDER HIMSELF LIABLE TO PROSECUTION

Vol. II. No. 39. Winnipeg, Friday, September 29th, 1911.
Price Two Cents
וויניפעג, פרייטאג, ז' תשרי תרע"ב. לויף נומער 53.

אבגעלעגט דאס בויען די ת"ת.

אויף א מיטינג וואס איז איינגערופען געווען פאריגען מיטוואך פון די פיהרער פון דער תלמוד תורה איז מיט א רוב שטימען אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון מר. ר. ס. ראפין אבצולעגען דאס בויען די תלמוד תורה ביז נעקסטען ספרינג. דאס געלד וואס איז ביז יעצט געזאמעלט געווארען פאר דער נייער תלמוד תורה וועט מען אריינטראגען אין באנק און עס וועט דערפון ניט גערירט ווערען ביז דאן, ווען מ'ען וועט אנפאנגען צו בויען.

דיעזער בעשלוס איז זעהר וויכטיג און מיט קרעדיט די אנפיהרער פון דער תלמוד תורה פאר זייער גוט בעטראכטען און בעקלעהרען יעדען טריט וואס זיי געהען מאכען מיט די קהל'שע געלדער וואס איז זיי אנפערטרויעט. דען ווען זיי זאלען געוועז יעצט, ווען עס געהט צו ווינטער, אנפאנגען צו בויען, וואלט זיכער דער פונדאמענט א תל געווארען. אגב איז טאקע פאראן נאך ווייניג געלד. מען האט גערעכנט אז דאס בילדינג וועט קאסטען א 20 טויזענד דאלאר, אם ענדע וועט עס דארפען קאסטען מעהר ווי 40 טויזענד. געגען אזא ריעזיגע סומע האבען די עטליכע הונדערט דאלאר וואס זיינען יעצט פאראן אין קעש קיין ממשות ניט.

עס איז דערום ניט מעהר ווי רעכט, אז דער עולם זאל ערשטענס אבגעבען די חובות און די וואס האבען נאך ניט בייגעשטייערט זאלען יעצט בעהילפיג זיין די מתעסקים אזוי אז ווען עס וועט קומען אין ספרינג זאל זיין א היבשע סומע מיט וועלכער מען זאל קענען צוגעהן מיט מעהר מוטה צו בויען דיעזען וויכטיגען איינסטיטושאן.

דער בעזיעגטער העלד.

סיר ווילפריד לאריער וועט פערבלייבען אן דער שפיצע און וועט פיהרען די אפאזיציאן ווען דער נייער פארלאמענט וועט זיך עפענען אין א 6 וואכען ארום.

לעצטען שבת פריה איז ער געווען אין זיין אפיס און האט זיך געפיהלט פהיזיש גוט ווי אימער, ער האט אויסגעזעהן גאנץ מונטער.

לאריער אין זיין ניעדערלאגע איז פונקט אזוי העלדיש און גרויס ווי אין זיין זיעג. רוהיג און געלאסען גלויבט ער אז די פרינציפען פאר וועלכע ער און זיין פארטיי האבען געקעמפפט וועט ענדליך טריאומפפירען.

ווען די רעפארטערס האבען איהם בעלאגערט און פערשאטען מיט פערשיעדענע פראגען, האט ער זיי שמייכלענד אויף אלע פראגען געענטפערט און ערקלעהרט אז ער איז אימער פערטיג „צו שטעהען מיט די באיעס" (טו סטיי וויטה די באיעס) און זיין דער אנפיהרער פון די ליבעראלען.

פון עדמאנטאן, אלבערטא.

פאריגען דינסטאג איז ענדליך בעשלאסען געווארען צו פעראייניגען סטראטקאנא מיט עדמאנטאן. יעצט וועט סטראטקאנא זיך אויך רופען עדמאנטאן.

יעצט וועט עדמאנטאן האבען א פאפולעישאן פון א 35 טויזענד איינוואהנער. (עדמאנטאן האט פריהער פערמאגט 30 טויזענד און סטראטקאנא 5 טויזענד).

דער פלאן פון צו פעראייניגען דיעזע צוויי שטעדט האט זיך גענומען דערפון וואס די בריק וואס פיהרט פון סטראטקאנא ביז עדמאנטאן און וואס ווערט געבויעט פון דער סי פי אר וועט נעקסטען ספרינג פערטיג ווערען.

אין גיכען וועט עדמאנטאן האבען א מיוניסיפאלען גאז פלענט.

בארדען גרייט זיך צו.

מיטוואך איז אין קאבינעט אין אטאווא אבגעהאלטען געווארען דער צווייטער מיטינג וועגען ביזנעס אנגעלעגענהייטען. די מיניסטארען געבען יעצט אב פיעל צייט אויף אבצוענדיגען זייער קארעספאנדענץ.

עס איז נאך ביז איצט ניט בעשטימט דער טערמין ווען מר. בארדען וועט איבערנעהמען די מאכט, עס וועט געדויערען — דענקט מען — ביז דער מיטען פון נעקסטער וואך, ווען עס וועלען אנקומען קיין אטאווא האנ. פרענק אליווער און האנ. וו. ס. טעמפילמען.

בארדען'ען וועט נעהמען אבצופערטיגען זיך מיט זיין ארבייט פון בעפאר און ביז ער וועט צונויפשטעלען דעם קאבינעט לערך א וואך צייט.

מר. בארדען ווערט יעצט פערוואָרפען מיט בריעף פול מיט עצות ווי צו פיהרען און איינצוארדנען זיך אין זיין נייער ראלע.

מעהר ווי 20 קאנסערוואטיווע מעמבערס זיינען יעצט אויפ'ן פעלד פאר קאבינעט טיטולען. לעצטען מיטוואך האט פאר בארדען'ען זיך פארגעשטעלט א דעפוטאציע פון די איסטערן טאונשיפס און רעקאמענדירט ר. פאופ עקס מ. פ. אלס מיניסטער. עס איז אבער א ספק צי ער וועט די שטעל בעקומען, שוין דערפאר אליין וואס דיעזער פאופ איז געוועזען איינער פון די הויפט געגנער פון בארדען'ס ליעדערשיפ פאריגען ספרינג.

א צווייטע דעפוטאציע האט פארגעלעגט א מיניסטער שטעל פאר ס. בארקער מ. פ. פון האמילטאן.

אין די „הויכע" ספערען שמועסט מען אז ט. טשייז קאסגריין פון מאנטרעאל איז כמעט זיכער צו זיין איינער פון די מיניסטארען.

דזש. בורגעראן, וועלכער איז דעפיטעט, איז בעשטימט געווארען פאר די לעדיגע פאסטמייסטער שיפ פון מאנטרעאל.

ראדזשערס אלס מיניסטער פון אינערען.

א ספעשיל טעלעגראם פון אטאווא צו דער היינטיגער „פרי פרעס" מעלדעט אז האנ. ראבערט ראדזשערס איז בעשטימט פון דער נייער רעגירונג אלס מיניסטער פון אינטעריאר.

300 מענשען געטויטעט

דער גרעסטער אונגליק אין דער היסטאריע פון דער פראנצויזישער נייווי האט פאריגען מאנטאג פאסירט. די גרויסע קריעגס שיף „ליבערטע", דער שטאלץ פון פראנקרייך'ס נייווי האט עקספלאדירט און איז באלד געזונקען. איבער 300 אפיציערען און מאטראזען זיינען אומגעקומען. בלויז א הונדערט מענשען האבען זיך געראטעוועט און זיינען צונעשוואומען צום ברעג.

מען דענקט אז דער אומגליק איז געקומען פון א שלעכטען עלעקטרישען דראט אין איינעם פון די מאגאזינען, אבער אזוי ווי דאס איז נאך זיכער ניט בעשטעטיגט, הערשט די ווילדעסטע אויפרעגונג אין פראנקרייך.

די „ליבערטע" ווערט קאמאנדירט פון קאפיטאן זשארעס, א ברודער פון דעם בעקאנטען סאציאליסט, וועהרענד דעם אומגליק איז ער ניט געווען אויפ'ן שיף און אויך 200 מאטראזען זיינען געווען אין שטאדט.

דאס פייער האט זיך אנגעפאנגען אום 5 אוהר פארטאג און אום 5.30 האט די ערשטע עקספלאזיאן פאסירט. אין 15 מינוטען ארום האט א צווייטע עקספלאזיאן פאסירט און מינוטען שפעטער א דריטע. גלייך נאך דער לעצטער עקספלאזיאן איז די קריעגס שיף געזונקען אין א וואלקען פון רויך.

אנדערע שיפען פון דעם סקוואדראן האבען געשיקט הילף צווישען די עקספלאזיאנען און איינעגע פון זייערע מאטראזען זיינען פערוואונדעט געווארען אין זייער העלדישער ארבייט. גרויסע העלדענטהאטען זיינען בעוויזען געווארען ביי דעם אונגליק. די אפיציערען מאטראזען זיינען געבליבען אויף זייערע פאסטענס אין די גרעסטע געפאהר און האבען זיך מוסר נפש געווען פאר דער דיסציפלין.

די „ליבערטע" איז איינע פון די דריי פראנצויזישע קריעגס שיפען. זי קאסט 12 מיליאן דאלאר און איז איינע פון די שעהנסטע שיפען פון דער פראנצויזישער נייווי. זי האט צוויי 14 אינטש קאנאנען, די גרעסטע קאנאנען וואס די קריעגס שיף האט און איז ארומגעפאנצערט מיט 11 אינטשעס שטאהל ביי די זייטען און 7 און 9 אינטשעס פון פארענט און הינטען. זי איז אין גאנצען 3 יאהר אלט.

יצחק ישעיהו עפענדע, דער הויפט פערוואלטער פון דער זשאנדארען אבטהיילונג אין טערקישען קריעגס מיניסטעריום איז בעשטימט געווארען אלס שטאאטסהאלטער אין מאצעדאניען.

אן אטאמאביל אין וועלכען עס זיינען געפאהרען אפטאן סינקלער, דער בעקאנטער סאציאליסטישער שרייבער, איז איבערגעפאהרען א פעדלער עדגי מארטינא, וועלכער איז דערנאך שטארבען פון זיינע וואונדען.

פרעזידענט טעפט האט מאנ[illegible] אדרעסירט דעם נייצאנעל קאנסער[illegible] שאן אין קענזעס סיטי. אין זיין ר[illegible] האט דער פרעזידענט ערקלעהרט א[illegible] פעלדער פון יונייטעד סטייטס ק[illegible] געבען גענוג פרוכט און שפייז פ[illegible] הונדערט מיליאן נפשות.

מר. שרעג זאגט דעם אמת.

ענדליך האט זיך געפונען איין איד אין דער נארד ענד מר. ב. שרעג וואס האט אפען געזאגט די סיטי העלטה אינספעקטארס דאס זיי טשעפען זיך צו די „פרעמדע" פיעל מעהר ווי צו די „ריעל קענעדיענס". מר. ב. שרעג האט אלזא ווידערהאלט צו די אינספעקטארס דאס וואס מיר האבען שוין איינינע מאל געשריבען דאס די העררען אינספעקטארען וואלטען בעדארפט זיך בעסער צוקוקען אין דער סאוטה און בעסער זעהן מען זאל איינפיקסען אין דער נארטה אזעלכע אימפּרואוומענטס וואס זאלען געבען א מעגליכקייט צו האלטען די הייזער אין א מעהר ריינערען און געזונדערען צושטאנד.

די לאנדאנער „דיילי קראניקעל" פערזיכערט, אז אין אגאדיר, וואוהין די דייטשע רעגיערונג האט איצט ארויסגעשיקט א קריעגס-שיף צו פערהיטען די אינטערעסען פון איהרע אינטערטאנען, וואוינען ניט קיין שום דייטשע בירגער, אויסער איין אידישע פאמיליע, די ענגלישע צייטונג פרעגט צי פערטיידיגט די דייטשע מלוכה אזוי ענערגיש די אינטערעסען פון אלע איהרע אידישע בירגער, אדער נור פון די וועלכע וואוינען אין אויסלאנד.

אין אדעסא האט די פאליציי דערשאסען צום טויט דעם אידישען ארעסטאנט יוסף דישעל וועהרענד ער איז געוועזען ביי אן ארבייט אין נאס צוזאמען מיט נאך איינינע ארעסטאנטען. די פאליציי ערקלעהרט איהר מארד דערמיט וואס דישעל האט געפרובט צו אנטלויפען. דישעל האט בעדארפט זיצען אין טורמע נאך 6 מאנאט.

מלחמה איבער טריפאלי

צווישען איטאליען און טערקיי איז די צאנקעריי איבער דער פראגע פון טריפאלי געווארען גאנץ ערנסט. איטאליען האט געשיקט אן אולטימאטום צו דער טערקישער רעגיערונג אויף וועלכען עס איז היינט פאר נאכט אנגעקומען אן ענטפער פון טערקיי.

אין דעם אולטימאטום האט געפאדערט איטאליען אז טערקיי זאל וואס שנעלער פערלאזען טריפאלי.

טערקיי האט דיעזע פאדערונג ניט אנגענומען און מלחמה איז יעצט ערקלעהרט צווישען די ביידע מלוכות.

דאס איטאליענישע מיליטער איז יעצט אין א גרויסער צאהל ביי דער גרעניץ פון טריפאלי. די אויסלענדער פערלאזען די שטאדט. די סאציאליסטען אין איטאליען זיינען געגען דער מלחמה און פראפאגאנדירען שטארק צווישען דאס מיליטער.

פון דראזשנע, רוסלאנד, שרייבט מען אז ווען דורך דער סטאנציע איז דורכגעפאהרען דער זשאנדארמערי - פאלקאווניק פון וואלאטשיסק און האט בעמערקט אין וואקזאל עטליכע אידען, האט ער די זשאנדארמען אנגעהויבען פארוואורפע צו מאכען, פארוואס זיי ערפילען ניט דעם בעפעהל פון „נאטשאלסטווע" צו טרייבען די אידען און האט אליין אנגעהויבען ארויסטרייבען פון וואקזאל אלע אידען וועלכע ער האט דארט געטראפען. די זשאנדארמען האבען זיך איצט גענומען ענערגיש פאר דער ארבייט און פעראן פון וואקזאל ניט ארויף קיין שום אידען.

50 מענשען זיינען אומגעקומען אין א שטורם און פערפלייצונג אין דעם וועזאווישאן געגענד אין איטאליען.

א פאגראם אין בעהמען.

אין דער צייט ווען די אידישע איינוואהנער פון קוטענבערג, בעהמען, זיינען ראש השנה געשטאנען אין שוהל מיט געבויגטע קעפּ און געבראכענע הערצער און האבען געבעטען ביי גאט א גוט יאהר, האבען ווילדע קריסטליכע מאסען געמאכט איבערפאלען אויף די אידישע געשעפטען וועלכע זיינען גע[illegible] צוליעב יום [illegible]

[illegible]

צורייסט זייפיעל וואס זיי האבען געקענט, און האבען די איבריגע צוטראטען מיט די פיס. פון בליהענדיגע געשעפטען איז געווארען א תל. פיעלע פון די רייכסטע אידישע בעלי בתים זיינען געבליבען רואינירט.

די פאליציי האט פרובירט צוטרייבען די ווילדע מאסען אבער די רויבער זיינען געווען אזוי פיעל אין צאהל אז די ווייניגע ארדנונגס היטער זיינען געווען מאכטלאז געגען זיי. סאלדאטען זיינען געבראכט געווארען, אבער דער המון האט זיך אויך געשטעלט געגען די מיליטער. עס איז ענטשטאנען א ביטערער קאמפף אין וועלכען פיעלע זיינען פערוואונדעט געווארען. מיט שווערע מיה איז ארדנונג געשאפען געווארען. די מעהרסטע איינוואהנער פון קוטענבערג זיינען טשעכען. די אידישע געמיינדע בעשטעהט פון ארום 600 נפשות.

דמיטרי באגראוו וועלכער האט דערשאסען סטאליפין'ען איז מאנטאג פריה אויפגעהאנגען געווארען. איידער ניקאלאי'ס תליונים האבען פערצויגען די פעטליע אויפ'ן האלדז פון זייער קרבן, האט באגראוו געבעטען מען זאל צו איהם ברענגען א אידישען רב, ווייל ער האט עפעס וואס צו זאגען פאר זיין טויט. אבער אזוי ווי מען האט איהם ערקלעהרט אז ביים געשפרעך מוזען אנוועזענד זיין די רעגיערונגס בעאמטע, האט ער זיך דערפון ענטזאגט.

קוילען פאר קאלגארי:

אין קאלגארי האט די שטאדט געמאכט אריינדזשמענטס צופערזיכערען מיט 55,000 טאן קוילען. זייער מיטשעל האט פערעפענטליכט דורך דער פרעסע, וואו ער בעט, מען זאל צושיקען די ארדערס שנעל ווי מעגליך. די קוילען ווערען פערקויפט מיט א קליינעם פראפיט אום עס זאל ניט קומען צו א [illegible]

[illegible]

אויף אן אבשיעדס אבענד וואס איז פעראנשטאלטעט געווארען פון דעם קענעדיען קלאב אין אטאווא האט ערל גרעי אנאנסירט אז זיין אבפאהרען מוז אבגעלעגט ווערען פון אקטאבער דעם 6טען ביז אקטאבער דעם 12טען איבער דעם יעצטיגען פאליטישען צושטאנד אין אטאווא.

ביי דיעזען אבענד זיינען אנוועזענד געווען די פראמינענטע בירגער פון אטאווא און קאנסילס פון פערשיעדענע לענדער. צווישען די געסט איז אויך געווען סיר ווילפריד לאריער און מר. בארדען.

אום ערשטען טאג ראש השנה ווען מען האט געהאלטען אין מיטען דאווענען אין מיניוקס האל, האט אימיצער אריינגעשליידערט דורך'ן פענסטער א פלאש בראנפען. די אידען האבען זיך דערשראקען, דערהויפט פרויען.

ווי מען זאגט האבען דאס געטהאן די קריסטליכע שכנים, וועלכע זיינען אונצופריעדען וואס די אידען דאווענען אין דער האל און שטערען זיי די „רוה".

די גריכישע צייטונג „אטהענאי" סטראשעט אז מען וועט ארויסרופען אין גריכענלאנד א באיקאט געגען אידען, ווייל לויט איהר מיינונג האבען די אידען אין טערקיי צוליעב קאנקורענץ צוועקען ארויסגערופען דעם באיקאט אין טערקיי געגען דעם גריכישען האנדעל. די צייטונג זאגט ווייטער אז אויב די אידען אין גריכענלאנד וועלען ניט פועל'ען ביי זייערע ברידער אין טערקיי זיי זאלען דארט מבטל זיין דעם באיקאט געגען די גריכען וועט מען אין גריכענלאנד ארויסטרעטען, מיט רדיפות געגען די אידען. מען דארף בעמערקען, אז דאס איז ניט דאס ערשטע מאל וואס די גריכען טרעטען ארויס מיט אזעלכע מיני התראות.

צוויי לופט [illegible] זיינען אומגעקומען וועהרע[illegible] [illegible] עפליעגען אין עראפלעינס [illegible] [illegible] טראי אהייא און אין מאנס[illegible] [illegible] ער ערשטער איז פערברענ[illegible] [illegible] ען זיין מאטאר האט [illegible] 2 פוס אין דער לופטען [illegible] טער איז אראפגעפאלע[illegible]

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!
עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענשטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.
מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע איין גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעסיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.
אללאוויי און טשאמפיאן
667 MAIN STREET

קיין אורזאכע
איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל'ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעסטען מעהל, אין יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שענסטע פרישע און גוט געבאקענע חלות. איהר ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בלייבען א שטענדינער קונה ביי
N. SEGAL
610 Selkirk Ave.

אידישער דענטיסט
דזשאהן גרינגבערג.
222 מעקדערמאנט עוועניו, רום 4.
מעסיגע פרייזען, גאראנטירטע ארבייט.
Office Phone Garry 2538 Rasidence Garry 3856

ווארשויער רעסטאראנט
55 מארטהא סט.
וואו איהר קענט קריגען צו יעדער צייט די בעסטע היימישע מאכלים און בעקוועמע רומס צום שלאפען. ד. ליווי.

דער קענעדער איד
[illegible] פאבלישינג און פרינ[illegible]
[illegible] נעהמט אן אלערהאנד פ[illegible] [illegible] אין אלע שפראכע[illegible]

וואו איז דער ריכטיגער פאטאגראף?

מיט א מאנאט צוריק בין איך געקומען פון דער אינטערנאציאנאלער פאטאגראף קאנווענשאן וואס איז פארגעקומען אין סט. פאול און מיניאפאליס וואו עס האבען זיך בעטהיילינגט די גרעסטע פאטאגראפערס פון אלע גרעסט טהיילען. מיין ארבייט איז דארט אנערקענט געווארען אלס העכסט ארטיסטיש און קינסטלעריש.

אויך אויף דעם וויניפעגער עגזהיבישאן האב איך בעקומען א פרייז פון די גרעסטע עקספערטען פאר מיין ארבייט, ניט קוקענדיג וואס איך בין א איד און פיעלע קריסטליכע פאטאגראפער פון וויניפעג האבען אנטהייל גענומען אין עגזהיבישאן.

און יעצט אום ערב ראש השנה ווען עס איז נאהענט די אידישע ימים טובים, איז די ריכטיגע צייט אייך צו זאגען א גוט ווארט:

ווילט איהר דען אז מען זאל זיך אויף אייער פנים לערנען די מלאכה פון פאטאגראפירען? איז דען דער עיקר די מציאה דער דאלאר וואס מען לאזט אייך בילינער? דער עיקר איז אז דער וואס מאכט אייער בילד זאל זיין א קינסטלער, א ספעציאליסט און א פראקטישער אין זיין פאך און אזעלכען וועט איהר ניט דארפען לאנג זוכען ווען איהר קומט אין 405 סעלקירק עוועניו צו

ס מ י ט ה׳ ס א ר ט ג א ל ע ר י.

אין אנדענק פון די ימים טובים גיב איך אנשטאט א דאזען פאטאגראפס 15 ש ט י ק און אנשטאט א האלבען דאזען גיב איך 8 ב י ל ד ע ר. אלע ימים טובים ביי טאג און ביי נאכט איז מיין אפיס אפען.

רעדענבורי, סעסקעטשעוואן.

ענדריו קארנעגי רעדענדיג פון אינוועסטמענטס זאגט: ׳לעגט אוועק אייער גאנצע ענערגי פאר איין זאך און היט דאס אפ׳. דאס קען זיך זיין ריכטיג אדער ניט. אבער דאס יעצטיגע מאדערנע לעבען צייגט אז אינוועסטמענטס פאדערן גוטע בעאבאכטונג. מיר ווייסען גענוי וואס עס ערוואַרטעט דעם יעניגען. וואס אינוועסטעט זיין געלד אין ברעדענבורי. פראפערטי אין דיעזען געגענד וואקסט. עס איז זיכער אז א רעילוויי סענטער וועט דארטען ווערען. פרענטש ליניעס זיינען פערבונדען מיט דריי גרוסע באהן צוגען. דאס איז דער דיוויזשיאן פוינט פון דער נארד וועסטערן דיוויזשיאן פון דער סי פי אר. בעזארגט אייך יעצט א שעהר פון דיזע לאטס. לעגט ניט אפ!

שיין היינט, אויב איהר ווילט זיך פערזארגען, און קויפט אייך לאטס אין ברעדענבורי. דארט קענט איהר מאכען געלד און א סך און דערצו אין א קורצער צייט. דאס איז דער געגענד וואו די סי פי אר האט זיך אויסגעקליבען דא א שטעדטיל אלס א דיוויזשיאן פוינט פאר זייער פרענטש. ברעדענבורי וועט זיין דאס צווייטע סעסקעטון און איהר קענט מאכען א פארטשון אין ברעדענבורי מיט אלע איהרע באהנען וואס ציהען זיך ארום און מיט דעם ארומיגען גלענצענדען אגריקולטור לאנד. די פאפולישאן וועט אין גיכער צוקונפט וואקסען ביז 10 טויזעד. קומט באלד!

ברעדענבורי איז דער צענטער פון וואנען די סי פי אר באהנען וועלען ציהען סאוטה צו עסטערהאזי און נארטה צו קאמסאק, די לעצטע ליין צו פאס מישיאן איינשליסענדיג מיט דער גאווערמענט באהן צו האדסען בעי וועלכע געהט אפ פון פאס מישאן קיין פארט טשורטשיל. דאס וועט מאכען ברעדענבורי פאר א וויכטיגען צענטער צו די אלע ברענטש ליינס אין דער וועסט אזא ווי ברענדאן און סעקסקעטשעוואן. ווייסט איהר וואס דאס וועט בעדייטען פאר אייך?

פערפעהלט ניט די געלעגענהייט בעפאר עס ווערט שפעט.

אונזער גין גאלד

ג א ר א נ ט י ע.

מיר גאראנטירען אז די טייטעלס פון ברעדענבורי לאטס זיינען אונטער טארענס סיסטעם און גאראנטירט פיי גאווערמענט.

מיר גאראנטירען א גוטע בעהאנדלונג צו יעדען קויפער זא שנעל ווי די סומע איז אויסגעצאהלט.

מיר גאראנטירען צו צאהלען אלע הוצאות פאר דעם יענגען וואס וועט נאר אויסגעפינען אז דאס וואס מיר זאגען צו איז ניט ריכטיג.

מיר גאראנטירען אויך אומצוקעהרען וואס איז איינגעצאהלט געווארען פאר די לאטס, אויב עס וועט זיך ארויסשטעלען א ניט ריכטיגקייט.

אדרעסירט אלע פראגען צו די אגענטען.

THE WALCH LAND COMPANY

Northern Crown Bank Building — Winnipeg, Man.

עס איז געקומען יום כפור.

סקיצע.

פון י. פערנהאף.

דער ריכטער סאמועל סאמולאוויטש אין דעם קליינעם שטעדטיל ט., איז כאטש ער איז א איד, געהט ער ניט דאווענען גיט ראש השנה, ניט יום כפור, נור ער אמטירט אין זיין געריכטס קאנצעלאריא, האלט אפ טערמינען אום ראש השנה און יום כפור, און משפט דוקא אידען. מעשה להכעיס!

די אידען אין דעם קליינעם שטעדטיל זיינען איהם שונאים אויפ׳ן לעבען. ערשטענס, ווי בעזוכט מען ניט אין די היילינגע טעג א מקום קדוש, ס׳איז דאך א פחד, א מורא! שנית, שינדט ער טאקע פון די אידען די הויט. אפנים צו ווייזען זיינע קאלעגען אז ס׳איז ניטא אין איהם שוין קיין פונק פון א אידען.

ניט איין איד האט איהם אין זינען אין דער ״שמונה עשרה״ מען זאל איהם ווי אמניכסטען פטר׳ען... א גוט יאהר ווינשט איהם זיכער קיינער ניט. דאס אלעס איז נור אין הארץ, עפענטליך אבער וואגט קיינער קיין ווארט ניט. ווער האט א העזה אויפצוטרעטען געגען א ריכטער? וועלכער איד אין א קליין שטעדטיל האט ניט א שטיקעלע פראצעס, כאטש די בידנע צעהן מאל אין יאהר?...

נור וואס די אידען טראכטען זיך אין הארץ אויף זייער ״ליעבען ריכטער״, האט איהם זיין אייגען קינד עפענטליך געזאגט.

און די מעשה איז געשעהן אין א ערב ראש השנה.

״א קדיש׳ל האט אונזער סאמולאוויטש — אזוי דערצעהלט מיר ווערטליך א איד פון שטעדטיל — א קדיש׳ל פון א יאהר 9, א געראטענע זאך, א וואיל קעפעל. און ווייל ביי אונז אין שטעדטיל איז דא נור א קליינע דריי קלאסיגע שוהלע, וואס דארט לערנען אינגלעך מיט מיידלעך צוזאמען און פון דער לעהרערין — דוקא א אידיש קינד — האלט מען זעהר ווענינ, נאר א קליינע קינצלערין. אבער דעם [illegible] זער ריכטער זיין קינד אין [illegible] שולע. דארט — אזוי בעהויפטעט ער — לערנט מען זעהר גוט, ס׳איז אפילו ניט אנגענעהם א קינד צווישען אידישע קינדער צו שיקען, — וואס זאל מען אבער טהאן?

דאס קינד זיינס מוז שוין אויך די העבראישע ״שטונדען״ ביי וואהנען. א רחמנות כ׳לעבען.

״דער העבראישער לעהרער ערקלעהרט — ווי דער שטייגער איז — די קינדער פאר יום טוב אלע מצוות און מנהגים פון דעם יום טוב. פאר פסח למשל, דארף דער לעהרער צו פערשטעהן געבען די קינדער פאר וואס מען מוז עסען מצה און ווי גרויס די עבירה איז ווען מען עסט חמץ. די קינדער הערען געשפאנט אזעלכע מעשיות.

״דער קליינער סאמולאוויטש שטעלט אויף אויערען, מען דערקענט אז די ערצעהלונג פעראינטערעסירט איהם. עס קאכט ביי איהם אין קליינעם הערצעל. ער לויפט אהיים. ער פרעגט די ״מאמא״ אויב זי האט שוין מצות אויף פסח.

״א ריכטער דארף ניט האבען קיין מצות״, ענטפערט איהם די מאמע קורץ און בייז. נא, האסטו שוין דעם רעזולטאט פון דער ״זשידאווסקא שקאלא״, זאגט זי צו איהר מאן.

״אויך פאר שבועות איז דער קליינער סאמולאוויטש אהיים געקומען מיט דעם פזמון אויב מאמע וועט מאכען שבועות.

״א ריכטער דארף ניט מאכען קיין ״שבועות״, האט ער בעקומען א תשובה מיט א שטרענגען פערוויז מעהר אזעלכע נארישקייטען ניט צו פרעגען.

״דעם קליינעם איז דער תירוץ גוט געלעגען אין טעם.

״צוויי טעג פאר ראש השנה האט דער העבראישער לעהרער זיך די מיה געגעבען, א לאנגע רעדע פאר די קינדער געהאלטען. זיי ערקלעהרט וואס ראש השנה בעדייט, שופר בלאזען און נאך און נאך. דערביי האט ער זיי אנגעזאגט אז ביי נאכט, אם אנהויב פון נייעם יאהר, דארף יעדעס קינד זאגען זיינע עלטערען ״לשנה טובה תכתבו״.

״מיטוואך ביי נאכט נראדע געזעגען עטליכע קריסטליכע קאלעגען מיט זייערע פרויען און טע[illegible] ביים ריכטער. מען האט [illegible] בען גאנץ גוט צו אונט[illegible] כדי צו ווייזען אז ער איז א געהארטע[illegible] קינד, געהט אריין דער קליינער סאמ[illegible] לאוויטש אין סאלאן צווישען די געסט און זאגט צו זיין מוטער: ״אמת, מאמע, אז א ריכטער דארף ניט האבען קיין גוט יאהר ווי אן איינפאכער איצקא״.

״די ״מאמוסי״ ווערט שטארק רויט, ביטער אויפגערעגט. די קריסטען שמייכלען אונטער די וואנצעס...

״דער גאנצער ״אבענד״ איז פערשטערט געווארען. דאס פנים פון דעם ריכטער האט זיך שטארק פערפינסטערט, ניט ווייל ער האט זיך געשעהמט פאר די קריסטען, נור טאקע פשוט דער רוח כאפט איהם פאר פחד עס זאל ניט נעהן פונ׳ם קינדס מויל אין גאטס אויערען. ער האט איינפאך מורא געהאט טאמער וועט מקוים ווערען די נבואה פון זיין אייגען קינד...

פארט א איד, דער ריכטער סאמולאוויטש. און דערפאר איז ער יום כפור געלאפען אין שוהל.

שעהנע בר מצוה אין ״בית יעקב״.

מר. און מרס. פיינזילבער פייערען די בר מצוה פון זייער זוהן חיים פיינזילבר מיט א גרויסארטיגע און פראכטפאלע סעודה.

זונטאג דעם צווייטען טאג ראש השנה האבען צוויי טויזענד מענשען ביינעוואהנט די בר מצוה פון דעם פיינעם בחור׳ל חיים פיינזילבער און זיי האבען געהאט אן אמת׳ן עונג רוחני. מיט א קלינגענדיגען דבור העברי, מיט דער ווירקונג פון דעם ריכטיגען פדגוג מר. ה. קאפעלעוויטש האט דער בר מצוה געלייענט דעם מפטיר און הפטורה און האט געמאכט זעהר א גרויסען איינדרוק אויפ׳ן פובליקום. דער אבי הבר מצוה, מר. פיינזילבער אחוץ דעם מפטיר פאר 45 דאלאר האט ער בידו הנדיבה פיעל מנדר געווען פאר׳ן שוהל און כלי קודש. דערונטער 50 דאלאר פאר דער תלמוד תורה, 18 דאלאר על הרב און 15 דאל. אלס מתנה פאר דעם [illegible] [illegible] [illegible] א [illegible] אינטערעסאנטע און אינהאלטספולע געלונגענע רעדע. אין וועלכער ער האט ערקלעהרט די ריכטיגע בעדייטונג פון יום תרועה בפרט און פון ראש השנה בכלל. ער האט אויך אנגעוויזען ווי נויטווענדיג עס איז פאר די אידישע קינדער א בעסערע אידישע ערציהונג און צו דיעזען צוועק מוזען מיר בילדען תלמוד תורה׳ס און אידישע סקוהלס. אין אלגעמיין האט זיין רעדע ענטהאלטען דעם כאראקטער פון פריינדשאפט, ברידערליכקייט און אחדות, וועלכע איז פערבליבען ביי יעדען אנוועזענדען אין הארצען און וועלען עס א לאנגע צייט געדענקען.

נאכ׳ן דאווענען האט מר. פיינזילבער איינגעלאדען דעם עולם אויף קידוש אין האל אף בית יעקב.

נאכהער זיינען פיעל פראמינענטע בעלי בתים ועמהם הרב דפה געגאנגען אין הויז פון מר. פיינזילבער וואו מען האט פיין פערבראכט ביי טישען פון כל טוב און די אטמאספערע איז פול געווארען מיט עונג גשמי ועונג רוחני. יעדעס זיינען געהאלטען געווארען פון טשערמאן הרב כהנאוויטש, פרעזידענט פון בית יעקב מר. חמעלניצקי, עקס פרעזידענט א. בערג דעם בר מצוה׳ס אנקעל, וויים פרעזידענט ל. בערגער און פיעל אנדערע.

מיט פאלגענדע פרעזענטען איז דער בר מצוה בעשענקט געווארען:

פון די עלטערען א גאלדענעם זייגער מיט א קייטעל. מר. און מרס. קאהען א דיימאנד רינג. מר. און מרס. בערג א דיימאנד לאקעט. מר. און מרס. געגזער פון סטאנוויל א דיימאנד פין. מר. און מרס. גאלדשטיין א סילבערנעם טלית. מר. טשעטשיל א גאלדענע פאונטיין פען. מר. פלאם א סעט ביכער צום לעזען. מר. און מרס. אפאמאוויטש א פאאר גאלדענע באטענס. מר. אסאוויטש א סידור און דער זיידע ר׳ אליעזר פיינזילבער א פאר תפילין. אדוו.

אין נויארק ווערט נאכאמאל אונטערזוכט די עוואלענקא קייס. מענשיקאוו וועט [illegible] גערופען אלס עדות צו דער קא[illegible]

צובראכענע געדאנקען.

פון א. ק.

אך, וואו נעהמט מען די אלטע גוטע צייטען, ווען איך האב געקענט וויינען ביים ״ונתנה תקף״ ווי א קינד און פאנאנדערכליפען זיך אויפ׳ן קול, ווען איך בין געקומען צו די ווערטער: ״מי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו״. עפעס איז מיר אויסגעקומען דאן אז דער טויט איז דאס ערגסטע וואס מען קען זיך פארשטעלען און דאס לעבען דאס בעסטע וואס מען קען פערלאנגען און מיינע געזאלדען און מיין יאמערען ביי די ווערטער וועלכע האבען מיר דערמאהנט אן שיידען זיך מיט אונזער וועלטיל זיינען געווען אהן א שיעור. היינט בין איך ב״ה שוין אן אלטער מאן, ניטא קיין כח, ניטא קיין געזונד און ניטא פון וואנען צו לעבען, דאס שלעפען זיך אויף די פיס איז [illegible] פשוט נמאס, טא וואס האב איך, [illegible]שטיינס געזאגט, מורא צו האבען [illegible] טויט? איך שטעה אפילו אין שול, ה[illegible]לט דעם מחזור אין האנד און זאג דע[illegible] ״ונתנה תקף״ ווי־אמאל. עס גיבען זיך שוין אבער ניט קיין טרעהרען און זאנאר דעם רעש פון גאנצען עולם קומט מיר אויס עפעס מאדנע — פאר וואס מענשען האבען מורא!?...

מערקווירדיגע מענשען! קומען א גאנצען חודש אין שול און האלטען אין איין אויסרעכענען אויף זיך כל בו: זיינען זיך מודה אין גנבה, גזלה, רציחה און אין אלע חטאים וואס זיינען אויסגערעכענט אין ״אשמנו״ און ווען איינער וואגט זיי אויפצוווארפען אין די אויגען זייער קלענסטען פעהלער וואלטען זיי איהם פשוט גע׳ממית׳ט. מיר אליין, הייסט עס, מעגען טאקע זאגען אויף זיך, וואס מיר ווילען, ווייל דער עולם דענקט, אז דאס איז בלויז אויף שפאס, אבער דו, לומפ איינער, האסט קיין רעכט ניט. וואס זאל איך אבער טהאן, אז איך גלויב באמונה שלמה, אז זעהר פיעל פון די עבירות, וואס דער עולם רעכענט אויס אויף זיך אין זיין ״ודוי״ איז [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ליך איהר ווייט. איהר וואלט [illegible] א ליים זאלט איך [illegible] פאר די [illegible] [illegible] ווען איהר קומט זיך אליין [illegible] זיין אויף אייערע זינד.

יא, מיינע פריינד, מיר זיינען שטענדיג זינדיג. אי פאר דער תשובה און נאך דער תשובה, אי זאגאר אין מיטען דער תשובה. אט נאמיר נעהמען א שטייגער טאקי דעם גאנצען טאראראם וואס טהוט זיך אפ ביי אונז אין די פאאר וואכען פון ר״ה ביז נאך סכות. מיר פערזארגען זיך מיט גוטע האללס, גוטע סיטס, גוטע חזנים, גוטע משוררים און נאך אזעלכע זאכען, וועלכע זיינען א שטיק עולם-הזה. איהר ווילט זיך כלומר׳שט איינרעדען, אז דאס טהוט איהר, כדי אייערע תפילות זאלען זיך בעסער איינגעבען, אבער אין הארצען ווייסט איהר דאך, אז דאס איז א ליגען. מען קען גוט אבדאווענען מיט א קליינעם חזן ווי מיט א גרויסען חזן, מיט א כאהר אזוי גוט ווי אהן א כאהר, און אויב איהר וואלט זיין גאר אמת׳ע מענשען, דארפט איהר מודה זיין, אז מיט א פראָסטען, עהרליכען בעל-תפלה קען מען דאווענען ערנסטער און פרומער ווי מיט כל-ערלוי חזנים. נאר דער תירוץ איז אז מיר ווילען האבען פון אלין פלעזשור — אפילו פון אונזער תשובה.

איך וויים, אז איך בין אייך זעהר ניט קיין איינגענעהמער שכן אין שול. איך שאפע, הוסט און פערשטער אייך דעם נחת-רוח, וואס איהר געניסט פון דעם חזן. אבער פאלט אייך איין פיליכט א טראכט צו טהאן, אז העלפען אלטע, שוואכע און קראנקע לייט איז איינער פון די גרעסטע עקרים פון תשובה [illegible] האט איהר מיר ווען אבגעבאטען צו טהון עטוואס פאר מיר איך זאל ניט דארפען אזוי אומגעריסען ווערען? טא האט-זשע איך מיר קיין פאראיבעל ניט ווען איך זאג אייך, אז איהר זייט אויסען דעם [illegible] [illegible] ווי אלין.

[illegible] האט בעשלאסען ארויס[illegible] די דייטשע באנקען אלע [illegible] כדי דייטשלאנד זאל [illegible] בענוצען אין א פאל פו[illegible]

דאס בראָזיענדע לעבען

ראמאן פון ב. גאלדשטיין.

(22טע פארזעצונג).

30

מארקוס האט אנגעהויבען גלייכגילטיגער צו ווערען צו איהר. און האט אפטמאל איהר דאס זאגאר געגעבען אנצוהערען. אסתר'קע האט געוואוסט די אורזאכע. די ערשטע צייט האט עס איהר הנאה געטהאן, אבער נאכהער האט איהר שרעקליך באנג געטהאן למאי זי האט איהם אזוי אפגעענטפערט. זי האט געפרובט פערגלעטען איהר פעהלער, זי איז געווארען נאך צערטליכער צו איהם, האט איהם אזוי פיעל ליעבשאפט און צערטליבע ליעבע ארויסגעוויזען, דאס איהם איז עס געווען דערוויטדער, דאך האט עס איהם בערוהיגט. ער האט גע-זעהען, אז זי האט חרטה אויף איהר ענטפער וואס זי האט איהם דאן געגעבען. אבער ער האט צו איהר שוין ניט געפיהלט דאס וואס אין די ערשטע צייטען. ער פלעגט קומען אין בעלוויו האטעל פונקט ווי ער זאל האבען א געוויסע פפליכט צו א שטעל, וואו ער מוז פערברענגען א פאאר שטונדען. ער האט אויפגעהערט ביי איהר צו נעהמען אפילו אזא קליינעם פרעזענט ווי א קעסטילע סיגארען.

אסתר'קע איז געווארען פערצווייפעלט און ניט געוואוסט ווי אזוי צו פערבעסערען איהר פעהלער וואס זי איז בעגאנגען. זי האט שוין זאגאר געהאט אמאל בעשלאסען איהם צו זאגען אז זי איז איינשטימיג מיט איהם צו הייראַ-טהען. אבער זי האט מורא געהאט טאמער מיינט ער טאקע אין דער אמת'ן חתונה צו האבען מיט איהר.

איין מאל ווען זי האט מיט איהם אבגעמאכט צו טרעפען זיך אין בעלוויו האטעל, האט זי אבגעווארט אויף איהם ביז צעהן אוהר אבענד און ער איז ניט געקומען.

די לעצטע צייט איז ער געווארען זעהר ניט פינקטליך. עס פלעגט טרע-פען דאס ער האט פערשפעטיגט אויף א גאנצער שעה אדער מעהר. אבער אינ-גאנצען ניט קומען איז יעצט געווען דאס ערשטע מאל.

זי איז געווארען זעהר פערצווייפעלט און איז א פערביטערטע אהיים גע-פאהרען. ווען איהר מאן און די קינדער האבען זי געפרעגט וואו זי איז אזוי שפעט געווען, האט זי ניט געענטפערט, איז אריין צו זיך אין שלאף צימער און מיט די קליידער זיך אריינגעווארפען אין בעט אריין, האט זיך איינגעגראבען אין קישען און האט שטיל געגאסען מיט טרערען.

זי האט קוים דערלעבט די שטונדע ווען מארקוס איז געקומען אויפ'ן או-ראק. זי איז מיט אן אויסרייד אריין צו איהם אין צימער. ווען מארקוס האט דערזעהען איהר בלאס געזיכט אין איהרע רויטע אויגען, האט ער צו איהר א ליעבליכען שמייכעל געטהאן. אסתר'קע איז געשטאנען און איהר בליק איז גע-ווען פול מיט געבעט. זי האט איהם צוגעווארפען ביי דער זייט א קארטיל, אין וועלכער זי האט איהם געבעטען ער זאל קומען היינט אין האטעל פינף אוהר, ניט מעהר ווי אויף איין שטונדע.

מארקוס האט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ, אבער געקומען איז ער אין הא-טעל מיט א פאאר מינוט איידער די בעשטימטע שטונדע האט זיך שוין געהאט געענדיגט. ער האט זי געטראפען אנטהוענדיג זיך צוריק איהר הוט. ווען זי האט איהם דערזעהען, איז זי געבליבען שטעהן, האט איהם לאנגזאם בעטראכט און שטיל אנגעהויבען צו כליפען.

ער האט זי אנגענומען ביי דער האנד, האט זי צוגעפיהרט צו א שטוהל, האט זי אוועקגעזעצט, געזעצט זיך און זי גענומען גלעטען און דערביי לאנגזאם איהר ערקלעהרט אז עס וואלט געווען בעסער פאר זיי ביידען זיי זאלען זיך צו-שיידען.

— עס איז זעהר ניט שעהן און ניט ערענטליך — האט ער איהר געלא-סען איינגערעדט — אזא לעבען פאסט פאר קליינע מענשעלעך, וועלכע קענען ניט בעהערשען זייער אויסגעלאסענהייט, וועלכע זיינען אין גאנצען איבערגעגע-בען צום הארץ. מיר אבער דארפען בענוצען אונזער שכל און דער שכל דיקטירט אז דאס איז נידערטרעכטיג.

אסתר'קע איז געווארען טויט בלאס, ווען זי האט דערהערט אזעלכע ווערטער פון איהם. זי האט קאנוואלסיוו אנגעהויבען צו ציטערען און איז גע-פאלען אין היסטעריקע.

ווען זי האט זיך עטוואס בערוהיגט, האט זי איהם געמאכט פארווירפע ווארו ם ער האט דאס איהר פריהער ניט געזאגט, ווארום ער האט פריהער זיך ניט ארומגעקוקט און אז יעצט איז שוין פערפאלען, זי ליעבט איהם און ניט פערברענגען מיט איהם כאטש 2 מאל א וואך איז פאר איהר אן אומעגליכקייט.

מארקוס ווידער האט איהר געגעבען צו פערשטעהן אז א מענש וואס האט צווי, דריי וואכען גע'שיכור'ט מעג פונדעסטוועגען איינזעהען אויף דער פיערטער וואך, אז שיכור'ן איז ניט שעהן, איז שעדליך און ער איז ניט מחויב צו בלייבען אן אייביגער שיכור.

אסתר'קע האט אפילו פערשטאנען אז ער האט רעכט, דאך האט זי לאנג נאך גערעדט און נאכמעהר געוויינט. מארקוס האט דאן געמוזט בעשליסען אז מיט אמאל איבערשניידען זייער בעציהונגען איז אומעגליך.

פון דיעזען מאל אן האבען זיי זיך ווידער געטראפען אפט אין בעלוויו האטעל. אבער אסתר'קע האט גוט בעמערקט ווי מארקוס ווערט וואס אמאל גלייכגילטיגער און גלייכגילטיגער צו איהר. זיינע בענעהמונגען זיינען אפטמאל געווען גראב. ער פלעגט זעלטען-ווען זי קושען און זי האט שרעקליך געליטען דערפון. איינינע מאל האט פאסירט דאס זי האט אנגעהויבען מורא צו האבען פאר איהם און וואלט געווען צופריעדען ווען ער זאל ניט קומען, זי פלעגט ווערען אונטערטעהניג ווען זי האט זיך בעגעגענט מיט זיין בליק, זי פלעגט זיך פערליע-רען און ניט וויסען וואס צו טהאן אז ער זאל ווייכער, צערטליכער און מילדער ווערען. ער איז געווארען צו איהר שטרענג און ווען ער זאל איהר הייסען טהאן דאס אונמעגליכסטע וואלט זי געטהאן. אבער ער האט פון איהר קיין זאך ניט פערלאנגט, ער האט זאגאר אויפגעהערט צו ריידען מיט איהר. זי איז איהם אפטמאל אבשטויסענד געווארען און ניט איינמאל האט געטראפען אז ווען זי איז שוין געשטאנען האלב נאקעט, האט ער אויף איהר שטרענג א קוק געטהאן, האט זי אנגענומען ביי די אקסלען און זי אפגעשטויסען מיט א שטרענגען טאן: „שנעל, טהוט זיך אן, אבער שנעל!" און זי האט געפאלגט.

איין מאל ווען זי האט איהם ארומגעכאפט און אנגעהויבען קושען, האט ער זי אזא שטארקען שטויס געטהאן דאס זי איז צוגעפאלען צום בעט. זי האט זיך דערשראקען פאר איהם, האט לאנג איהם בעטראכט און נאכהער אויסגע-בראכען אין היסטעריקע. ווען ער האט זי נאך א היבשע ווילע בערוהיגט האט זי זיך אוועקגעזעצט שטום אין א ווינקעל פון בעט און שטיל געכליפעט.

מארקוס איז גערירט געווארען.

ער איז צו איהר צוגעגאנגען און זיך גאנץ צערטליך מיט איהר בעגוטען, פאר'ן אוועקגעהן פון האטעל האט ער איהר געבעטען זי זאל מיט איהם ארויס-פאהרען אביסעל אין שטאדט.

פאהרענדיג מיט איהם, האט זי איהם געבעטען, ער זאל זי וואס פריהער אבלאזען אהיים וויל דער מאן איז שוין אזוי אויך פערדעכטיגט געווארען די לעצטע צייט פון איהר אוועקגעהן פון הויז אויף שעה'ן לאנג.

אין גארטען האט ער אין א ווינקעל אויסגעזוכט א לעדיגע באנק, האט זיך מיט איהר אוועקגעזעצט און נאך איידער זי האט אויסגעפייעט זיך ארומצוקו-קען האט ער אנגעפאנגען זיין געשפרעך מיט איהר און איהר אפען ערקלעהרט אז זי איז איהם די לעצטע צייט אבשטויסענד, אז פאר זיי ביידען איז גלייכער זיי זאלען זיך פאנאנדערגעהען יעצט, אז זי וועט נאכהער ערשט זיך ארומזעהען ווי זיי זיינען ביידע אריינגעשלעפט געווארען אין א זומפ, פון וואנען מען מוז זיך רעטען וואס פריהער און צו ענדע האט ער איהר געזאגט, אז מארגען ארום אכט אוהר אבענד וועט ער זיך מיט איהר זעהען אין דעם בולוואר געגענאיבער זיין וואהנונג.

31

מארקוס האט יענעם טאג פיעל געדענקט ווי אזוי צו ריידען מיט אסתר-קען, ער האט געוואלט זיך פאר איהר ארויסציינען וואס מעהר מילדער. דעמ-זעלבען אין דער פריה האט ער זיך אויך דאס ערשטע מאל געטראפען מיט בערטהא'ן און ער האט עפעס אינסטינקטיוו דערפיהלט אז ער מוז זיך וואס פריהער שיידען מיט אסתר'קען. עפעס א געהיימער גליקליכער געדאנק האט צו איהם א וואונק געטהאן און ער האט בעשלאסען וואס שנעלער זיך אבצופער-טיגען פון אסתר'קען.

ווען ער האט זי אין אבענד צו דער בעשטימטער צייט געטראפען אין בולוואר און איז מיט איהר צוגעפאהרען אין בעלוויו האטעל, האט אסתר'קע זיך געפיהלט נידערשלאגען. זי האט געוואוסט אז זיין צערטליכקייט איז דערפאר, ווייל ער וויל זיך מיט איהר צו שיידען אין גוטען מוטה. עפעס האט איהר דאס הארץ געזאגט אז מארקוס נארט זי. פאר דער צייט וואס זי האט איהם דער-קענט, האט זי בעמערקט ווי ער איז אפטמאל נערוועז, ווי ער ליידעט עפעס און אז ער האט סודות פון וועלכע קיינער ווייס ניט און ביי איהר איז אויסגעקומען אז ניט אנדערש ער האט עפעס צו אינטימליכע פערהעלטעניסע מיט דער אפ-טייקאר'שע, וועגען וועלכער ער האט זעהר א גוטע מיינונג, אבער בעשטימט האט זי ניט געוואוסט. זי האט דערום בעשלאסען איהם היינט ניט אבצולאזען ביז זי וועט זיך ניט דערוויסען די ריכטיגע אורזאכע פון זיין ווילען זיך אב'פטר'ן פון איהר.

דאס ערשטע, האט זי ביי זיך אבגעמאכט, ניט זיין מעהר אזוי שקלאפיש און אונטערטהעניג. אבער שוין ביי זיין ערשטע בעגעגניש מיט איהר אין בול-וואר, האט זי ווידער פערלארען דעם מוטה און אז ער האט איהר געהייסען אריינשטייגען אין דעם פוהרעל, האט זי איהם אהן ווערטער געפאלגט, כאטש זי האט געהאט בעשלאסען מיט איהם היינט ניט זיין, ווי מען האט געכטען אבגערעדט, אין האטעל.

אריינקומענדיג אין דעם אבגעזונדערטען צימער אין דעם האטעל, האט ער איהר געהאלפען זיך אויסטהאן און פראנטיש, עדעל און צארט זיך בענעה-מען מיט איהר.

ווען ער האט אנגעפאנגען זיין געשפרעך, האט זי באלד געוואוסט, אז דאס וועט זיין וועגען פאנאנדערגעהן זיך. זי האט ערווארטעט דעם מוסר וואס ער וועט איהר זאגען און די שעהן געטאקטע פראזען, וועלכע ער האט מסתמא צוגעגרייט.

(פארזעצונג פאלגט).

ווילט איהר קויפען א
מאָנומענט
אדער א טאוועל שטיין איז
יעצט די צייט.
אונזער סטאק איז גרויס און
איבערפילט. וועגען פרייז קומט
צו אונז איידער איהר נעהט
ערגעץ אנדערש. פאר דער אר-
בייט און אויפצושטעלען די
מצבה גאראנטירט

A. L. MACINTYRE
231 Notre Dame Ave. Phone Garry 1988

סטים שיפ טיקעטס
און אויסלענדישע אויספיטונגען.
מאקס האפמאן, אגענט
805 מיין סטריט פהאן מיין 270

וואטשעס און דזשולערי
וויניפעגער אידען! וואלט איהר געוואלט זעהען אייער פעלער וואס איהר מאכט אימער ביי זאגען אז איהר ווערט גענארט פון א אידען ווען איהר קויפט טשוואס? קומט צו
ס. ווינער אין 703 מיין סטריט
ווען ניט צופריעדען, גיב איך צוריק דאס געלד.

פאר גוטע שניידער ארבייט ווענדעט זיך צו

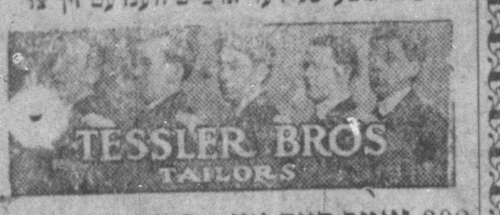

302 נאָטער דיים עוו. פהאן גערי 1306

קליידער מאכען מענשען!
ווען איהר ווילט מאכען אייערע מלבושים, זיי זאלען פאסען און פיטען גוט, דאן מאכט אייערע קליידער ביי אייער אלט בעקאנטען
L. BOOKE
262 עלים אווע. פהאן מיין 7926

ווען איהר ווילט סיינס און פערשיע-דענע שפראכען, פיינטינג און דעקא-רייטינג, פערגעסט ניט אייער אלט בעקאנטען
L. SEGAL
790 Sutherland Avenue

א. סילבער
בלעכער, מאכט אלערליי פארניסים
רופינגס, סילינגס א. ד. ג.
72 דעקפי סטריט פהאן מיין 2655

פאר פיינע לאונדרי ארבייט טעלעפא-נירט גערי 400 אדער 401 צו דער
Rumford Sanitary Laundry, Ltd.
קאר. האם און וועלינגטאן סט.

The Modern Laundry & Dye Works Co., Ltd.
עקספערט וואשערס, קלינערס און פארבערס
309-315 הארגרייוו סט.
לאנדרי פהאנס מיין 2300 און 2301
קלינינג און פארבער פהאן מיין 1457

The Empress Laundry Co.
ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענ-געשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שי-קען גלייך נאך אייער באנדעל, ערשטע קלאסע מאשינערי.
74-76 אייקינס סט. פהאן מיין 1122

וואס טויג אייך א דאקטאר?
איהר דארפט א שוה [illegible] ווייל אייערע שיך זיינען אלט און קראנק. [illegible] מאכען געזונד און ניי, איך מאך פון אלט ניי [illegible] גלייך. אלע סארטען מענער, פרויען און קינדער שיך. אלעס וואס קומט אריין אין מיינע [illegible] ארויס א לייט.
R. MILKER 796 Main St.

פוּ[illegible]ק[illegible]פּינג
געפאסט[illegible] טעגליך, וועכענטליך אדער מאנאטליך. קארעקט און רעכנען. מעסיגער פרייז.
J. FIRESTONE
224 Stella Ave. Phone Main 3520

דער
קענעדער אי[illegible]
פאבלישינג און פרינטינג
מאכט אלערהאנד פרינטינג אין
שפראכען צו די מעסיגסטע פרייזען.

מאַרטין סמיט
דענטיסט.
פעיר בעידן בלאק
קאר. מיין און סעלקירק עוו.
ספעציאליסט אין גאלד פילינג, קראון און ברידזש ארבייט, ציהען ארויסגענומען אהן שמערצען, אייערע יאסלעס ווערען ניט גע-שוואלען און איהר ליידעט ניט קיינע וועהטאגען.
MARTYN F. SMITH
Cor. Main and Selkirk
Phone Main 6944 Res. M. 6462
אפען אבענד פון 7 ביז 9.

OCCIDENTAL HOTEL
ד. און ג. ריפשטיין, פראפס.
קארנער מיין סטריט און לאגאן עוועניו
איינציגער אידישער האטעל אין וויניפעג
ערשטע קלאסע רומס, אפ-טו-דייט מאהלצייטען.

די וויניפעג ווייז קאמפאני
די בעסטע ליקער סטאר אין שטאדט, וואו איהר קריגט וויין, ביער און שנאפס צו די מעסיגסטע פרייזען.
קארנער מיין סטריט און הענרי עוועניו
פהאן מיין 40 י. פינקעלמאן, פראפ.

בעקאנטמאכונג.
אין מיין סטאר קריגט איהר די בעסטע געטרענקע צו די מעסיגסטע פרייזען.
DOMINION LIQUOR HOUSE
א. לעכטציער, פראפ.
613 מיין סטריט פהאן מיין 2170

א גוט גלעזעל משקה וואס זאל צוגעהן אין יעדען אבר קענט איהר קריגען ביי
ריפשטיין און קאמפאני.
706 Main St. Phone Garry 4296

דריווּרי'ס
ריידוואוד
לאגער
די בעסטע אין מארקעט —
געמאכט ביי די בעוואוסטע
Golden Key Brand Aerated
Waters Alea and Stout
Winnipeg, Man.

קויפען, צו פערקויפען, אדער
ביטען אייער פראפערט
קומט צו אונז.
William Genser, Ltd.
615 McIntyre Block Phone Main 6087

ווילט איהר האבען א גוט יאהר?
איהר סייפט געלד ווען איהר קויפט
אייערע שיך ביי
ל. ספּיוואק
577 Selkirk Avenue
גוט, שעהן און ביליג:
דאס איז אונזער מאטא.

Dr. G. KALICHMAN
אידישער דאקטאר דיפלאמירט אין רוסלאנד, דייטש-לאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און אויך קינדער קראנקהייטען. אפיס שטונדען: 9—11, 1—4, 6—9
453 Selkirk Ave. Phone Main 5681

דר. א. בערקאוויטש
נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז
פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און
פון 6 ביז 8 אוהר אבענד
Dr. A. BERCOVICH
360 Selkirk Ave. Phone Main 7178

Dr. E. R. GRIEVSON
מעדיצין, כירורגיע און אקושאר.
פראקטיצירט אין ענגלאנד.
אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, 1—3, 6—9.
593 סעלקירק עוו. פהאן מיין 2881

Dr. C. W. GREEN
מעדיצין און כירורגיע.
ספעצ.: קינדער און פרויען קראנקהייט.
אפיס: 309 ענדערסאן בילדינג פהאן מיין 7886
רעזידענס: 757 מעקמיליאן עוו. פט.-רודזש 679

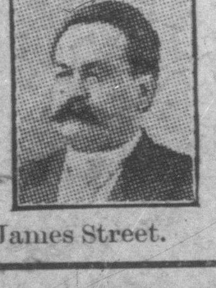

שטומפינג רעדענדע און הי-קעוועטע. אלע רעדענס הינ-דערניסע געהיילט. 8000 אויסגעהיילט פיר די לעצטע 40 יאהר. קיור גאראנטירט. קיינע אפעראציאנען, קיינע מעדיצינען.
DR. E. L. RIVENBURG
Hotel Majestic, James Street.

ROGERS THE CHEMIST
803 מיין סטריט פהאן מיין 3921
די דאקטוירים זיינען צופריעדען פון איהם און איהר וועט געוויס צופריעדען זיין ווען איהר וועט מאכען אייערע רע-צעפטען ביי איהם. מיר רעדען אידיש.

האלסייל גראסערי
ווידמאן בראס.
244 דזשארוויס אווע. פהאן מיין 1365
די ערשטע און איינציגע אידישע האלסייל גראסערי אין וועסטערן קע-נעדע, אלערליי היימישע און אימפאר-טירטע סחורה. ארדערס אטענדעט ביי מייל אדער ביי פהאן.

PROFFESSIONAL COLUMN

ס. הארט גרין
פון
CHAPMAN & GREEN
אדוואקאטען און נאטאריוס
אין 1010 מעק'ארטהור בילדינג
קאר. מיין און פארטיידזש עוו.
Phone Main 7370

STEINKOPF & LAWRENCE
אדוואקאטען און נאטאריוס
אלע געזעצליכע פאפירען פערפערטיגט
667 MAIN ST. PHONE MAIN 4081

R. A. W. Magnussen, M. A.
רעכטספערטיידיגער, אדוואקאט א.ז.וו.
925 מיין סטריט וויניפעג
אפען פון 1-2 און 5-6 אוהר נ.מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

D. ABRAMOVICH
ארכיטעקטאר
און סופעראינטענדענט
505 מעקינטייער בלאק פהאן מ. 1978

ארכיטעקטאר און סופעראינטענדינג
פאר בילדינגס
M. BLANKSTEIN
450 DUFFERIN AVE. PHONE MAIN 8855

Meyerowitz & Cohen Bros.
די איינציגע אידישע דזשענעראל קאנ-טראקטארס און בילדערס אין נארד ענד
683 אלפרעד עוו. פהאן מיין 582

שפארט אייער געזונד
און שפארט ניט קיין געלד!
אויף אייערע שמחות, בריתן, חתונות, תנאים א. ד. ג. קען איך אלס ווייטער סערווירען. קען אויך קאכען פלייש, פיש און באקען.
ל. פוטערמאן 539 פריטשארד

THE CANADIAN ISRAELITE
DER CANADER YID.
The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.
B. GOLDSTEIN, Editor.
Canadian Israelite Publishing Company.
823 Main Street Phone Main 6024 Winnipeg, Man.
Subcription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.
וויניפעג, פרייטאג ד' תשרי, תרע"ב.

דעם פאלקס ענטפער.

מיט איבער א וואך צוריק האט דאס פאלק געהאט דאס ווארט. די ליבעראלע גאווערמענט האט זיך אנגעפרעגט ביים פאלק צי איז עס מוסכם צו שליסען אן אבמאך מיט די פאראייניגטע שטאאטען און דאס קענעדער פאלק האט הילכיג אבגעענטפערט: — ניין!

אמת טאקע, דער בעשלוס און פאלקס ענטפער איז געווען א מורא'דיגע איבערראשונג פאר אלעמען, פאר ביידע פארטייען און פאר דער גאנצער ארומיגער וועלט. אבער דאס איז געווען א זיכערער און פעסטער בעשלוס, א שטארקער ענטפער אז דאס פאלק וויל ניט אדער האט מורא פאר דעם אבמאך.

און מורא האט דאס פאלק געהאט, אהן צווייפעל, נור דערפאר וואס מען האט עס געשראקן מיט אנעקסיישאן. די מורא פון אנעקסאציע האט ארומגעכאפט די פאטריאטישע קענעדיער, וועלכע, קען זיין, אז פיעלע פון זיי זיינען אפשר אליין געווען צווישען יענער דעפוטאציע וואס האט געבעטען דעם פריהעריגען פרעמיער צו שליסען אזא אבמאך. צי איז די מורא בעגרינדעט אדער — די מיר גלויבען — פאלש, דאס פאלק האט געהאט רעכט דאס ווארט און דאס פאלק האט ערקלעהרט אז עס איז ניט איינשטימיג צו שליסען דעם אבמאך.

ניט ווייל לאריער אדער זיין פארטיי האט אנגעוואוירען דעם חן; ניט ווייל דאס פאלק איז בעסער געפעלען געווארען די אפאזיציאן. עס איז דא געווען א פראגע פון אנעקסאציע וואס האט זיך פערשפרייט איבער אלע שטעדט און שטעדטליך און דערצו נאך וואלטען די אייגענע אינטערעסען פון איינינע גרויסע מאנופעקטשורערס געליטען און דאס פאלק האט זיין ענטפער געגעבען אז עס וויל ניט קיין נייעס, עס האט מורא פאר דעם נייעם איינפיהר וואס איז ארומגענומען און שטארק נאהענט מיט אזא געפעהרליכעם ווי אנעקסאציע.

און אנדערש קען מען דעם פאלקס בעשלוס פון דעם 21טען ניט אויסטייטשען. דען איז דאך די רעסיפראסיטי פראגע דאך געווען אמאל די אישו אויך פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי; איז דאך דער פערלאנג פון אזא אבמאך דאך געווען דער וואונש פון די פארמער, פון וועלכע א דעפוטאציע האט עס פארגעלעגט פאר'ן פרעמיער לאריער, — טא ווארום יעצט אזא שטרענגער ענטפער, אויב ניט די מורא פאר אנעקסאציע?

„איך בויג זיך — האט לאריער געזאגט ווען ער האט געזעהען אז זיין מאכט פאלט — פאר דעם מיינונג פונ'ם פאלק". און אזוי דארפען אויך זאגען זיינע חברים. די בירגער פון קענעדא האבען ניט געגען די ליבעראלען און ניט געגען זייער 15 יעהריגען פיהרערשאפט. און ניט אויס שנאה צום ליבעראליזמוס האבען זיי געשטימט געגען לאריערס גאווערמענט, דאס איז געווען אויס מורא פאר דעם רעסיפראסיטי אבמאך און — קול המון איז — קול שדי.

וואס אונז, אלס אידען, דארף פרעהען איז, דאס בוראסא'ס קליקע, די באנדע שווארץ מאה'ניקעס, זיינען יעצט ארויסגעשטויסען פון צו קענען האבען א ווירקונג אויף מר. בארדען'ס גאווערמענט. די קאנסערוואטיווען האבען יעצט אזא מאיאריטעט דאס זיי נויטיגען זיך ניט אין דער פערבינדונג מיט די נאציאנאליסטען, וועלכע זיינען אלע, אהן אויסנאהם, אנטיסעמיטען און וועלכע וואלטען [illegible] שאדען געבראכט די אידישע בירגער פון קענעדא.

די אידישע קויל.

אלזא דער רוסישער המן, דער רוסישער טארקוועמאדא, איז פון זיינע וואונדען געשטארבען!

געשטארבען, „אפיציעל" געשטארבען, געשטארבען און בעשטעטיגט איז זיין טויט באלד געווארען.

פאר זיין ניט אפיציעל, און אונבעשטעטיגטען טויט האבען מיר אפילו ניט מורא געהאט. מיר האבען באלד פערשטאנען אז די קויל וואס האט איהם דורכגעלעכערט און פערברענט די לעבער, אז די היסטארישע נקמה-קויל האט געטראפען אין ציעל, זי איז געווען „די ריכטיגע זאך אויף'ן ריכטיגען פלאץ", זי איז געווען דער ערשטער העלער בליץ אין דעם געדיכטען כמארע פינסטערען רוסלאנד.

אין עס האט אונז ניט געארט ווען מיר האבען נאכהער דערהערט אז די קויל איז געשאסען געווארען פון משה פערשקעוויטש, אדער חיים הירשעוויץ. עס האט אונז ניט געשראקען ווען מען האט „אפיציעל" בעשטעטיגט אז באגראוו איז ניט קיין געבארענער גוי. אדרבה עס האט אונז הנאה געטהאן, ווען מען האט אונז איבערצייגט אז באגראוו'ס זיידע איז געוועזן א איד. און כאטש צום דריטען דור, האט דער געטויפטער איד ראכע גענומען פון דעם צורר היהודים, פון דעם בלוט-הונד סטאליפין, וועלכער איז געווען דער ערשטער און דער איינציגער מיט זיינע רציחות הויפטזעכליך געגען אידען.

אידען האבען געהאט שוין אין רוסלאנד פיעלע שונאים, פון וועלכע — נור אויסצורעכענען זיי — נעמט דורך א שוידער, פון אזא בלוט הונד ווי סטאליפין האבען זאגאר די רוסישע ניט געדענקט.

און אום מען זאל ניט מיינען אין רוסלאנד אז אידען זיי א שה לטבח, אז אידען לאזען זיך קוילענען און קיין ברעקעל נקמה און קיין ברעקעל ווידערשטאנד האבען זיי ניט; אום די רוסישע טיראנען זאלען געדענקען אז אפילו א געטויפטער איד, אפילו א איד וואס האט זיך דערדיענט צו זיין ניקאלייעס א שומר — אפילו אזא איד, איז א איד און ער איז גרייט נקמה צו נעהמען פאר זיינע ברידער — אום דאס זאלען די רוסישע טיראנען וויסען, האט אונז ניט געשראקען ווען מיר האבען זיך דערוואוסט אז דער אנטענטאטער איז א איד.

דער צעהנטער קאנגרעס.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

פרייטאג, די זיצונג נאכמיטאג.

דער פרעזידענט איז דר. טשעלנאוו. דער סעקרעטאר ערקלעהרט אז ה' פינקעלשטיין פערשרייבט אין גאלדענעם בוך די ה"ה דר. נארדוי, דר. מארמארעק און ז. פישער, אויך פראפ. אהנשטיין און זיין פרוי ווערען אריינגעשריבען אין גאלדענעם בוך.

דער פרעזידענט ערקלעהרט אז דר. פעליקס טהיילהאבער מינכען האט געשענקט 1000 מארק און וועט געבען נאך 1000 מארק פאר אן אינסטיטוט לטובת די פאלעסטינא'ר אידישע ארבייטער.

עס רעדען נאכהער 4 הויפט רעדנער: דר. לעווי, בן צבי, ה' בערלין און דר. ש. לעווין. דער ערשטער, דר. לעווי זאגט צווישען אנדערס: „מיר, מזרחיים, זאגען דאס מיר ווילען פאר אונזערע ברידער אין ארץ ישראל ניט נור ברויט, נור אויך גייסטיגעס וואס זאל קרעפטיגען די אידישע נשמה. מיר ווילען זיך ניט מישען אין דעם פריוואטען לעבען פון א מענשען, אבער עס איז פאראן א גרעניץ אויך צום פריוואטען לעבען. די פועלי ציון וואלטען בעדארפט, וואלטען געמעגט אפשאצען די ווערטה פון דער רוה אום שבת אלס ארבייטס רוה. זיי מעגען וויסען אז סאציאליזמוס הייסט ניט דאס יעדער מענש מעג זיך טהאן ווי ער וויל. מען זאגט דאס מיר טהוען ניט קיין ציוניסטישע ארבייט. דער אמת אבער איז אז מיר טהוען יא און מיר האבען דערום א רעכט צו אויפווייזען אז אין ארץ ישראל דארפען מיר ערציהען א אידישען דור וואס זאל היטען אונזער רעליגיאן און לעהרע און דאן וועלען מיר פראגרעסירען.

ה' בן צבי (פוע"צ) רעדט העברעאיש „די פועלי ציון — זאגט דער רעדנער — אנערקענען די וויכטיגקייט פון שבת. אבער די מזרחיים דארפען דאך זיין מעהר טאלעראנט". דער רעדנער פראטעסטירט וואס מען האט אין אלגעמיין אריינגעבראכט די עיקרים פון רעליגיאן אין דעם ציוניזמוס. „מיר ווילען — זאגט ער — פרייען געדאנק און פרייע ארבייט!"

ה' בערלין, רעדאקטאר פון „העברי" רעדט אויך העברעאיש. ער זאגט: מיר שעצען די אידישע ארבייטער אין פאלעסטינא, מיר שעצען אבער נאך מעהר תורת משה. מיר ווילען זיך ניט מישען אינ'ם פריוואט לעבען פון די ארבייטער אבער ווען זיי זיינען מחלל שבת בפרהסיא, מוזען מיר שטארק פראטעסטירען געגען זייער פערברעכען. דאס איז א חלול הקודש און א חלול השם, צוליעב וואס אונזערע עלטערן האבען זיך מוסר נפש געווען. מען ווייזט אונז אן אויף דעם מסירת נפש פון די יונגע ארבייטער וואס זיינען אוועק קיין פאלעסטינא און בעארבייטען דאס לאנד מיט שווייס און בלוט. דאס איז זעהר שעהן. פון וואנען האבען זיי אבער אזא ענערגיע צו אזא הייליגער זאך, אויב ניט אלס ירושה פון זייערע עלטערן, אויב ניט אלס ירושה פון די בתי מדרשים און חדרים וואו זיי האבען געלערנט רעליגיאן? ווילען זיי אבער יעצט צוברעכען די רעליגיאן, טא וואו וועלען מיר מיט א דור שפעטער האבען אזעלכע קעמפפער? ניט דאס פריי זיין וועט אונז דאס שאפען, נור די רעליגיאן! למשל דר. באדענהיימער האט איינינגע מאנאטען ניט געוואלט האלטען קיין שמיטה און מיר דארפען אויך געגען דעם פראטעסטירען. מען וויל אז מיר זאלען זיין טאלעראנט. מיר ווילען אבער אז יענע זאלען זיין טאלעראנט צו אונז און צו אונזער געדאנק וועלכער איז דער געדאנק און ווילען פון אידישען פאלק. מען וויל פרייהייט, אבער אויך דאס האט א גרעניץ. מיר ווילען זיך ניט בעגנוגענען מיט הבטחות פון איינציגע מענשען, זאל אונז דער קאנגרעס פערזיכערען אז אונזער פערלאנג וועט ערפילט ווערען".

דר. ש. לעווין זאגט אז דאס לעבען איז שטארקער ווי דינים. דער קאמפף פונ'ם ציוניזמוס איז דער קאמפף פון אידען און זיין נשמה. ווילען מיר אבטהיילען יודענטהום פון ציוניזמוס וועלען מיר מעהר קיין ציוניזמוס ניט האבען. ווי אבער קען מען מאכען אז די יונגע לייט אין ארץ ישראל וואס ארבייטען פאר א צוקונפט, זאלען דוקא היטען תורת משה? לאמיר זיי אבלאזען, לאמיר זיי ניט פערביטערען זייער לעבען. מיט דער צייט וועט עס אנדערש ווערען, יעצט אבער ווען מיר וועלען פאלגען די מזרחיים וועט מען זאגען: „אויב דו גיבסט א מזרח'איסט א פינגער וויל ער די גאנצע האנד".

דר. באדענהיימער פערענטפערט זיך אז באלד ווי ער האט ערהאלטען א רעסקריפט פון גאון רב קוק וועגען שמיטה, האט ער באלד געפאלגט.

דר. טשעלנאוו ערקלעהרט, אז די מזרחיים ווילען זיך ניט מישען אין פריוואטען לעבען פון די ארבייטער, זיי ווילען נור אז די ארבייטער זאלען ניט ארבייטען אום שבת און ער פערזיכערט זיי אין נאמען פון דעם ציוניסטישען פיהרערשאפט אז אין אלע ציוניסטישע קאנצעליאריעס, אינסטיטוציאנען און אנשטאלטען וועלען אבגעהיט ווערען די אידישע דינים און רעליגיאן. „און אויב — ענדיגט דר. טשלנאוו — דער קאנגרעס פראטעסטירט ניט געגען מיינע יעצטיגע הבטחות איז עס דער בעווייז, אז מען איז מיט מיר איינשטימיג".

ה' שטרוק איז מיט דיעזער פערזיכערונג צופריעדען און דער קאנגרעס אפלאדירט שטארק.

זיבען אוהר שליסט זיך די זיצונג.

וועגען די איבעריגע זיצונגען — נעקסטע וואך.

ש. ג"ם.

יום כפור.

צווישען די צעהן טעג פון תשובה און חרטה איז יום כפור דער ערהאבענסטער טאג ביי אידען. אין דיעזען טאג פערגעסט דער איד אן זיין מאטעריעלען לעבען, אן זיינע קליינליכע דאגות, זיינע וואכעדיגע זארג. וואס פאר א ווערטה האבען די קליינליכע דאגות, ווען צוליעב זיי אפפערט מען מיט דאס ערהאבענסטע? וואס פאר א ווערטה האט דאס גאנצע וואכעדיגע לעבען, מיט זיינע השנות, יסורים, זארג און פרייד, ווען דאס הייליגסטע ביים מענשען, דאס בעסטע און דאס העכסטע איז אפטמאל געטראטען געווארען?

אום ערב יום כפור שוין, ווען דער איד גיט א בליק אויף דעם פערגאנגענעם יאהר, אין וועלכען עולות זיינען בעגאנגען געווארען, עבירות זיינען אבגעטהאן געווארען, אונרעכט איז בעגאנגען געווארען צו יעגעם און צו דער אייגענער נשמה — ווען דער איד אום עיו"כ ערבליקט עס און זיין שטאלץ ווערט ערנידערט, זיין גרויסמוטה געפאלען, זיין גדלות געבראכען און מיט הכנעה בעט ער א תשובה אויף אלעס, און מיט אן אראבגעבויגענעם קאפ שטעהט ער, האט ניט אין זינען קיין מאטעריעלישעס, קיין וואכעדיגעס, קיין פראסטעס און קיין גשמיות — אזא טאג איז און מוז זיין ערהאבען.

עס איז ניטא איין מאמענט אפשר אין דעם לעבען פון דעם דורכשניטליכען מענשען, אין וועלכען ער זאל ניט אין זינען האבען דעם קיום העצמי, דעם זעלבסט עקזיסטענץ; עס איז ניטא קיין איין מאמענט אפשר אין זיין לעבען ער זאל זיך אבגעבען חשבון הנפש — ער האט אבער איין טאג אזא אין יאהר און דאס איז יום כפור, ווען ער פיהלט א הארציגע חרטה, ווען ער פערגעסט אן אלץ און אלעס און האט בלויז אין זינען זיין נשמה.

אזא טאג איז און מוז זיין ערהאבען.

בריעף פון פאלעסטינא.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

שוין זייט לאנג אז אין פאלעסטינא בכלל און אין ירושלים בפרט האט מען זיך געפרובט גרינדען א סעמינאריום, א ישיבה, אדער נאר א פאבריק וואס זאל ארויסגעבען רבנים.

און דאס איז ניט, ווייל דער עולם קען לעדיג ניט זיצען און וויל אדער מוז עפעס טהאן, נאר דאס איז אזא נויטווענדיגקייט וואס די צייט האט עס בעשאפען:

קיין יונגע לייט וואס זאלען, ווי אמאל, זיצען און לערנען לשמה, דאס איז היינט ניט בנמצא, יעדער וואס לערנט זוכט א צוועק, דאס לערנען, וויל מען, זאל דיענען אלס „קרדום לחפר בה" און דערום האט מען געמוזט איינזעהען אז דער בעסטער מיטעל אויף אנצוהאלטען אונזער יוגענד ביים לערנען איז ווען עס וועט געגרינדעט ווערען א סעמינאריום פאר רבנים.

פיעל שטערונגען זיינען אבער פאראן וואס לאזען ניט אויספיהרען די זאך מכח אל הפועל. און יעצט ווען עס האבען זיך דערצו גענומען פעהיגע מענשען וואלט מען פיללייכט געקענט האפען אז די זאך זאל יא אבגעטהאן ווערען, איז אבער די צרה וואס אונזערע פעהיגע כלל טהוער זיינען אפטמאל קורצזיכטיג און זעהען ניט ווי זיי אליין שאדען זייערע אונטערנעהמונגען.

ה' לייזעראוויץ וועלכער איז דער הויפט אויפטהוער פאר דער רבנים סעמינאריום, וויל למשל אבטהיילען די סעמינאריום פון די אנדערע ישיבות. עס איז דאך פערשטענדליך דאס אין אזא פאל וועט זיך אנהויבען א מין קרעמערשע קאנקורענץ צווישען די פערשיעדענע ישיבות מיט דער סעמינאריום און דער סוף וועט זיין זיי מיט אלע ירושלים'ר אינסטיטוציאנען וועלכע די קאנקורענץ ווערט די הירשערין ביי זיי.

איך האב אונטערגעשטראכען פריהער דאס ווארט: „קרעמערשע", ווייל איך מיין ניט די קאנקורענץ אין דעם סדר הלמוד, דערפאר וואלט קיינער ניט בעדארפט זארגען. מען ווייס דאך אבער אז אויך דיעזער נייער אינסטיטוט וועט מוזען ארויסקוקען אויף הילף פון אויסלאנד און האפענדיג אזא קנאקעדיגען נאמען ווי „ראבינער סעמינאריום" אדער „בית מדרש גבה לרבנים" וועט דאס זיכער שאדען טהאן די פריהעריגע

איך און זיי.

פון ב. גאלדשטיין.

איך פרעג זיך אן איבעריגען מאל: וויפיעל גליק האט [illegible], וועמען אזוי פיעל ערוואכטען? [illegible] פיעל נחת האט וואלד און פריהלינג [illegible] אזוי פיעל אונגעדולדיגע ערוואכער?

ווער דעם וועמען [illegible] און קינד בלויז ערוואכטען, דערצו אויך [illegible].

עס שפרייט פאנאנדער דער רוהיגער הימעל זיין פאלע און [illegible] אלע זיינע ערוואכטענדע סיי קליין און סיי גרויס. עס שפרייט פאנאנדער דער וואלד זיין גרין סאמעטענעם מאנטעל און וויקעלט איין אין זיין זיסען גערוך אלע בעשעפענישע און מעסט ניט די [illegible] און וועגט ניט די שווערקייט.

[illegible] ניט גוט איז דעם וואס האט ניט [illegible] וועמען זיין ערוואכטענדע פאלע [illegible] צושפרייטען און וועמען איינצוהילען זיינע ערוואכטענדע פליגלען.

איך האב אזעלכער ניט געוואלט זיין. [illegible] אימער זאלסטו זוכען העגט וואס זאלען פולע הויפענס אוועקטראגען פון דאס וואס דו האסט אנגעזאמעלט.

איך האב אמאל צו „זיי" די האנד [illegible] אויסגעשטרעקט, איך האב געדענקט האניג צו בעקומען און אנשטאט דעם האבען זיי מיר גיפט געגעבען.

איך בעדויער דעם צופיעל אנגעזאמעלטען האניג און זיי פרעהען זיך מיט דעם ביסעלע אויף וואס קיינער איז קיין בעלן.

אפטמאל האט נאך טרויעריגערס פאסירט: איך האב מיינע פולע קעשענעס זיי געצייגט און זיי האבען ציניש געשמייכעלט. — „איך מיר עשירות" — האבען די גרויסע געזאגט; — „מיר איז גוט די בלענדענדע ארמוטה" — האבען די קלענסטע זיך גע'חזר'ט. און איך האב שוין געוואלט פערצווייפעלט ווערען. א טויט אורטהייל געזאלט ארויסטראגען. אבער איך האב באלד דערזעהן אז אויך פאראן אזעלכע וואס ווילען אליין גענייסען און אויך אנדערע געבען.

ווען איך האב מיין גוף געפוצט און גערייניגט, האבען „זיי" געשמייכעלט פון מיין אירדישען גייסט. זיי האבען זיך בלויז צו בעלער, טענץ און פערזאמלונגען געפוצט.

איך, דער אירדישער, האב זיך אנערקענט, זיי האבען דאס אויך געטהאן, אליין ניט וויסענדיג.

איך האב זיי ניט אנערקענט און זיי האבען דאס אויך געטהאן.

איך האב זיך געשטעלט אויף גראז בערג און זיי האבען מיר אליין דערצו געהאלפען.

נאר שטעהענדיג און צוקוקען ווי און וואס עס ווימעלט זיך אונטער מיר אין אבגרונד, האב איך בעדויערט מיין עלענדקייט און עס איז מיר נמאס געווארען דאס ברויט און פוטער. איך האב געמיינט אז אויך דערין זיינען ווערים פאראן.

וואס טויג די „רייכקייט"? וואלט די ביהן דען גיט דערשטיקען זיך אין אייגענעם האניג ווען זי וואלט וויסען אז דאס ארבייט זי בלויז פאר ווערימלעך?

איך פיהל אפטמאל אן עקעל צו ברויט ווען איך ווייס וואס פאר א קליינליכען גליק ער ברענגט „זיי".

קליינליכער גליק און צופריעדענהייט! איהר טרעפט איהם ביי זיי אין קיך, און עס און אין שלאף צימער.

— ביסטו א מבין? — פרעגט מיך איינער און ציהט אן דעם פאנאגראף.

— ביסטו א מבין? — פרעגט א צווייטער און ווייזט מיר א קארד בילדעל.

— ביסטו א מבין? — פרעגט מיך א דריטער און ווייזט מיר א גיפסענע מיידעל וואס ער האט אויף אשעס בעקומען.

— ביסטו א מבין? — פרעגט א פיערטער, אנבאפענדיג א קאלום פון א שונד ראמאן.

— ביסטו א מבין? — פרעגט א פינפטער און ווייזט מיר דעם כח פון זיין מוסקול.

דער ערשטער האט די געטליכע שטים וואס קעהרט אב שלעכטס ניט געהערט; ער האט זיך אויף די כוואליעס פון הייליגע טרעלען קיינמאל ניט געטראגען; ער האט ניט געלעבט קיין איין מאמענט אפילו אהן א דופק קלאפ פון מתיקות.

דער צווייטער האט דאס שעהנע נאטור בילד ניט געזעהען און איז דערפון קיינמאל ניט גערירט געוועזן; האט זיך קיינמאל אין מלאך ניט פערוואנדעלט, קוקענדיג אויף מענשליכע ארבייט. דאס זעלבע איז מיט'ן דריטען געשעהן.

דער פיערטער האט קיין שעהן-געשמאק און קיין זעעל-פערלאנג ניט און דער פינפטער איז אין אבגרונד געבארען.

און דערפאר איז קליינליך זייער גליק און מיזעראבעל זייער צופריעדענהייט.

און דערפאר איז נמאס מיר אפטמאל מיין קערפער-שפייז וואס הונגערט אויס די נשמה.

און דערפאר ווייס איך אז דאס בעסטע פיר וואס „זיי" וועלען מיר דאנקען איז ווען זיי וועלען פון מיר א לעפעל ווערימדיגען קערפער-שפייז בעקומען — און פאר א טראפען ווייבערשע-ליעבע וועלען זיי מיך מיט לייטזעליגע און מילדע אויגען אנקוקען. און ווען איך וועל זיי די לייבער דורכלעכערען מיט אפיסעל רחמנות וועלען „זיי" וויינען פון נחת און איך — ווארום מיין אוצר קען זיי מעהר ניט ארויסגעבען..

און דערפאר הענג אויף אכצעהן שלעסער און פערזיגעל מיט אכצעהן ריגלען דיין קאסע! און דערפאר זאג צו זיך אליין:

„געה צו „זיי" ארים ווי דו ביסט געבארען און זיי וועלען דיך בעדעקען מיט ליעבע; געה צו זיי מיט א דיפלאם און זיי וועלען דיך בעעהרען; געה צו זיי מיט א נאמען פון א שמאטע קלויבער און זיי וועלען זיך קוויקען מיט דיר און געה מעהסט זיי דעם גיהנום און דעם גן עדן און זיי וועלען פחד האבען פאר דיר.

פערגעס דעם צוועק פון לעבען און שפיעל זיך מיט זיי אין בלענדזעניש און זיי וועלען מיט דיר „חבר'שאפט" שליסען; געה און שטופ זיי טיעפער אין אבגרונד און זיי וועלען דיר דאנקבאר זיין; העלף זיי פרעמדע קאסעס בערויבען און דו וועסט א בארמהערציגער זיין.

אויב דו קענסט, האב זיי ליעב, דען זייער לעבען איז ניט לאנג, זיי לעבען זייער אייגען לעבען, לענגער ווי דאס קען זיך עס ניט פאנאנדערציהען.

בעדויער זיי אויב דו ווילסט, דען אויף זייער מארגען קוקט קיינער ניט ארויס און מיט פערצווייפלונג קוקט ניט קיינער אויף זייער אבענד.

און אויב דו ביסט פון דעם נייעם חדר, דאן רייס ארויס די בלומען פון דיין הארץ, הענג אויף דיין נשמה-פידעל אויף א ווערבע, צושנייד די סטרונעס פון דיין לעבען, שמיר אויס דיין געזיכט מיט סמאלע און געה מיט זיי צוזאמען אינם זומפ טאנצען.

„זיי" וועלען דיר קונצען בעווייזען: פון 5 מאכען זיי 50 און פון 50 מאכען זיי 500.

זיי וועלען דיר ספרוזשינעס אונטער דיינע פאדעשוועס צושטעלען און דו וועסט פלוצים אין א טענצער מגולגל ווערען.

א טענצער איז דאך קונץ און א קונץ איז ביי די העכסטע מדרגה.

און ווען די וועסט די קונץ קענען און זיך אויף די פיס שטעלען, וועלען זיי דיך פרובען אראבווארפען, וועסטו זיי דאן מיט דער פאדקאווע דערלאנגען באלד ווי דו וועסט א לאפע דערפיהלען. דו וועסט דאן אן זיך פערגעסען, דען דו ביסט א פערפאלענער.

אנטלויף פון די טענצערס און פון דער דער גליטשיגער פאדלאגע, וועסט זיכער פאלען און אויף א געפאלענעם האבען זיי רחמנות.

בעסער וועט זיין דיר און דיין נשמה ווען די וועסט צוקומען צו אזא מדרגה דאס דו וועסט קענען ברייט פאנאנדערוויקלען דיינע פאלעס און אלע דיינע ערוואכטענדע סיי קליין און סיי גרויס מילד עמפפאנגען.

אזוי האב איך זיך געלערנט.

ישיבות, וועלכע שטעהען ניט מיט דער יעצטיגער סעמינאריום און קיין פער-בינדונג. דאס קען פיהרען דערצו אז ניט נור יענע ישיבות וועלען ליידען, נור אויך די סעמינאריום זעלבסט וועט ליידען.

אין יפו איז פארגעקומען א גרויסע גרויסע פערזאמלונג וואו עס איז בע-שלאסען געווארען צו האבען א חכם בשי אויף וואס פאר א צוועק עס זאל אויסגעגעבען ווערען 5 טויזענד פראנק.

דער בעוואוסטער שריפטשטעלער מרדכי בן הלל הכהן, וועלכער האט זיך בעטהייליגט אין דער פערזאמלונג האט ערקלערט אז ער האט וועגען דיזען ענין גערעדט מיט די פארשטעהער פון יפו און פון די ארומיגע שטעדט און אלע האבען איהם ארויסגעזאגט זייער צופרידענהייט אנטהייל צו נעהמען אין דיזער אונטערנעהמונג.

די טירקישע צייטונגען מעלדען אז עס זיינען ארעסטירט געווארען אן ערך פון 500 מענשען וועמען מען איז חושד אז זיי האבען אנטהייל גענומען אין דער גרויסער שרפה וואס איז פארגעקומען ניט לאנג צוריק אין קאנסטאנטינאפאל. צווישען די ארעסטירטע זיינען דאס רוב גריכען.

די גריכען פערשפרייטען יעצט קלאנ-גען אז אין גיכען וועלען פארקומען אנ-דערע שרפות אין אנדערע שטעדט.

בעת דעם קאנסטאנטינאפאלער פיי-ער זיינען פערברענט געווארען ביי צוויי טויזענד אידישע הייזער. טויזענדע אי-דישע פאמיליעס זיינען געבליבען ארים און האבען פשוט ניט פון וואס א טאג איבערצולעבען. צוזאמען זיינען פער-ברענט געווארען 9 טויזענד הייזער, אויך איינינע פאלאצען, 90 קלויסטערס.

אין קאנסטאנטינאפאל זיינען פארגע-קומען איינינע טויטען פעלע פון כאלע-רא. די בעפעלקערונג איז דארטען זעהר אנגעשראקען און צופאהרען זיך אין די ארומיגע שטעדט און שטעדטליך.

די היגע אידישע ווי די ניט אידישע פרעסע האט זיך פאריגע וואך ביי אונז שטארק גע׳רעש׳ט מיט דעם פאל אין קאנסטאנטינאפאל וואו אן אפיצער האט שימפפענדיג א אידישען סאלדאט אויך געשימפפט און בעשמוצט אלע אידישע סאלדאטען און אלע אידען אין טירקיי. די אידישע סאלדאטען האבען אפילו ניט געוואלט ארויסגעבען דעם נאמען פון דעם אפיצער, מען איז אבער געוואהר געווארען ווער ער איז. דער חכם באשי האט זיך וועגען דעם געווענ-דעט צום קריעגס מיניסטער, וועלכער האט פערשפראכען גוט נאכצופארשען און בעשטראפען דעם אפיצער.

עס וועט אייך פיליכט פרעהען, ווען איך וועל צו ענדע פון מיין בריעף אייך בענאכריכטען דאס אין ירושלים זיינען אנגעשטעלט געווארען נייע פאליציי, אידען, וואס האבען זיך געלערענט אין „הילפס פעראיין" און וועלכע רעדען אדער אן אויסגעצייכענטען העברעאיש אדער די לאנדס שפראכע.

ע ב ר י.

עס איז אפגעברענט געווארען פלאוו-נא, נעבען גאווראדאמסק. איינינע אי-דען זיינען אין דער שרעקליכער שרפה פערוואונדעט געווארען. די לאגע פון די נשרפים איז שרעקליך.

פערלאנגט בוקוואלד'ס ברויט

די בעסטע און ריינסטע, געמאכט אונ-טער די סאניטאריום לאוס. יעדער איז וועלקאמען צו בעזוכען די בעקער שאפ.

123 Salter St. Phone M. 7198

מיניקעס סכות בלאט

איז שוין דא. א זעהר רייכער אינהאלט. צו בעקומען אין דער

פ א ל ק ס

בוכהאנדלונג

ב. מיללער און י. הורעוויטש, פראפס.

824 Main Street Phone Main 3721

ערהאלטען „ד א ס נ י י ע ל א נ ד" פון א. רייזען. פרייז 5 סענט.

אן ערב יום כפור בריעוועל.

פון א. דראזשנער.

מאמע. יעצט לויפסטו ארום מיט דיינע מאטע אויסגעוויינטע אויגען אי-בער דער גאנצער שטוב. איך ווייס וואס און וועמען דו זוכסט. איך ווייס, איך פיהל עס.

א בריטער ים האט זי איינגעשלונ-גען, און אייזערנע האנד האט זיי אראפ-געריסען און דו פיסט עלענד, מאמעניו, עלענד?

איך אויך מאמעניו.

איך האב זיי געגונג. און דאך עלענד און ווי פערדאמט עלענד. אפטמאל ביים איך די פינגער, רייס זיך די האאר פון קאפ און איך פיהל אז מיין ליפ טריפט בלוט פון די ציינער וואס האבען זי גע-דריקט, איך רייס פאנאנדער מיינע אוי-גען, איך זיך אויף אלע זייטען און געפין גאר ניט און קיינעם ניט.

געדענקסט מאמע, ווען דער טיש איז מיט ווייסען בעציינען געווען. דאס וואו-כעדיגע לעבען איז אין תכריכים איינגע-הילט געווארען. דאן פלעגסטו מאמעניו בענשען און כליפען. און עס האבען גע-ציטערט דיינע טרוקענע, נור געטאקטע אקסלען און עס האבען געפלאטערט דיינע איינגעשרומפענע בריסט און עס האט זיך בעוואינען דיין גאנצער, צאר-טער קערפער... דער טאטע, וועמענס בארד האט שוין דאן ווי זילבער פאדים זיין הארץ בעציערט, איז געזעסען און האט מיט טרעהרען אין די אויגען צו-געקוקט ווי דו בענשסט און כליפעסט, ער האט מיט א הייליגער שטימונג זיך צוגעהערט צו דיין יעדעס ווארט וואס איז ביי דיר פערפאסט געווארען אין דיזען מאמענט, ניט קלערענדיג און ניט טראכטענדיג:

„און ניט פערפרעמדט זאלען מיינע קינדער זיין.

„און ניט פער׳יתום׳ט זאלען זיי ווערען.

„און ניט אפרייסען זאלסטו זיי פון מיר.

„און זאלסט מיך אויף מיין עלטער ניט פערשעמען!"

א יא, איך געדענק, מאמעניו?

און גאט האט דיין תפלה ניט צוגע-הערט! ער האט דיינע קינדער אבגערי-סען און פערשליידערט פון דיר. אָ, ווי וויט פערשליידערט!

און יעצט מאמע זוכסטו? קוקסט די אויגען אויס און — אומזיסט?

און וואס איז פון דיינע קינדער גע-ווארען?

א שרייבער מאמעניו, א אידישער שרייבער.

ווייסטו וואס דאס איז? גאר ניט, מא-מעניו, גאר ניט!...

טאפסט מיין בארד? זוכסט דעם טלית קטן? דאס הארץ איז גאר ניט, מיינסטו?

אָ, מאמע ווי עס וועהטאגט דאס הארץ.

איך האב ניט קיין ליכט און קיין לייכ-טער, דערפאר מאמעניו 52 עדיטארי-עלס. איך האב ניט קיין איין טרעהרפון הייליגקייט, קיין זיסע „המוציא", קיין ברכה פון קיינעם.

איך בין שוין מאמעניו אויסגעוועזען וואו די וועלט האט אן עק. אויף בערג געקלעטערט, וואו אלעס איז גרין, היי-ליג און ריין. די לופט איז דארט אזוי זויבער און די נשמה ווערט אזוי געליי-טערט און ערהאבען — אבער א גראבע האנד האט מיך פון דארט אראבגע-שלעפט און אריינגעשליידערט אין א וועלט פון פיפערנאטערס, מויל-עזלען און ווערים-מילבען.

איך ליעג מיט זיי צוזאמען, טאנץ מיט זיי צוזאמען. איך פרעה זיך זייער פרייד און טרויער זייער טרויער.

און עס איז אזוי פוסט אויף דער נשמה, אזוי לעער...

זאלסט זעהען מאמע ווי איך ווער א-מאל ענטציקט פון א מזיק א טענצער. זאלסט הערען ווי איך רעד אמאל מיט בעגייסטערונג פון א קול פון א בת היענה; — ווי איך ווער אפטמאל אי-בערראשט פון א שטיקעל קייק און צי-מעס און... ווי איך ווער אליין אמאל א פאיאץ...

מאמע ניט זאג גאר ניט, ניט קוק מיך אן אזוי שטרענג. ניט נעהם אראב די שפאקולען. ס'איז דערזעלבער. דיין קינד, מאמעניו.

נעהם בעסער און טוליע מיך צו צום הארצען. מיך, דעם האלב גרויען, דעם קאלטען און אויסגעלאשענעם. נעהם מאמעניו מיך צום פארטוך און דריק מיך שטארק צו זיך. גלעט, גלעט מאמע-ניו. קוק ניט אויף דער בארד, זוך ניט דעם טלית קטן. אויף א רגע ווארף א בליק אינם הארצען.

אָ, דער גיהנום! אויף 18 שטיקער איז דאס הארץ צוריסען, אויף הונדערטע שטיקער איז די נשמה צופרעקעלט. א שברי כלי. און דאך אין עסינ און אין האניג.

א יא מאמעניו מיר זיינען אין איין עלטער? און אפשר מאמעניו — — —

איך שטרעק אויס מיין האנד צו דיר און זי איז לעדיג. א קארטיל בלויז האב איך פאר דיר. און צוויי פיינעלעך זיינען אויף דעם פון איינעם א פורציע אויסגע-מאלט. און זיי קושען זיך די טייפע-לעך, דער סימבאל פון דאס מענשליכע האסען. און אויף א צווייגעל, א דין צווייגעל שטעהען זיי און פאלען ניט ארונטער. און איך בין אויף בערג גע-שטאנען און בין מיט א קראך ארונטער. „מענשען" האבען געלאכט.

הערסט מאמע, „מענשען" האבען גע-לאכט. און איך האב זיך געקייקעלט צום אפגרונד און פון דארטען שיק איך דאס קארטעל אצינד אום ערוי"כ.

און אויב דו האסט קיין ווערטער, דאן שאקעל מיר כאטש צו מיט׳ן קאפ. הויב אויף דיין אלטען, גרייז גרויען קאפ וואס איז מיט׳ן הויבעל ארומגענומען, וויש אויס די שפאקולען און זאל ארויסגלאנ-צען דיין אלטע טרעהר און פאלען זאל זי אויף דאס קארטיל און שיק עס מיר דאן צוריק אב מעבר לים.

שאקעל, מאמע מיט דעם אלט גרייז גרויען קאפ און בעדויער דעם וואס דארף אפילו היינט ביי קיינעם קיין מחי-לה ניט בעטען, דען אלעס איז פערצייי-העט צו דעם וואס איז בעליידיגט און צוטראטען. בעדויער דעם וואס זוכט און זוכט און וועט קיינמאל גאר ניט געפינען. לאז קאפען דיין טרעהר אויף דעם האלב גרויען, וואס האט ניט די מעגליכקייט צו עפענען פריי און אהן פחד זיין הארץ, ענטפלעקען זיין נשמה; — וועמען דאס לעבען פערביעט צו זא-גען פון וואנען ער קומט און וואוהין ער געהט.

טהו דאס, מאמע, פאר דיין קינד, דיין קינד פון קינדער.

סטאליפין'ס „פריעדען".

פון י. פראסאוו.

אונטער דיזער קעפיל איז געווען אן עדיטאריעל אין דער „טעלעגראם" פא-ריגע וואך. סטאליפין, שרייבט די „טע-לעגראם" האט איבערגענומען די פרעמ-יערשיפ אין דער צייט ווען רוסלאנד איז געווען אין א זעהר קריטישען און דעמא-ראליזירענדען צושטאנד, נאך דער קריעג צווישען רוסלאנד און יאפאן. סטאליפין האט געארבייט גאר אויסער-געוועהנליך ביז ער האט געבראכט רוס-לאנד צו א „נארמאלען" צושטאנד, ער האט אויך געקראגען „פיעלע" פריינד, וועלכע האבען געהאט צוטרויען צו איהם און צום צאר. סטאליפין, שרייבט ווייטער די „טעלעגראם", האט געהאט „ליבעראלע" טענדענסען, ער האט אויך געגעבען פרייהייט דער פרעסע (אויב ניט פערפרעסט די פרייהייט) און צום ענדע קענען מיר ניט בעגרייפען ווארום קומט דאס סטאליפין'ען צו בעצאהלען מיט א קויל און ער זאל בלייבען ליעגען אין א טייך פון זיין איינען בלוט? און דיזע לעצטע פראגע בלייבט פון דער „טעלעגראם" ניט פערענטפערט.

איך גלויב ניט דאס דיזער עדיטא-ריעל שרייבער זאל זיין אויף אזוי פיעל איגנאראנט און זאל מיינען ערנסט מיט זיין גאנצען ארטיקעל. גיכער בעלאנגט דיזער הערר צו אזא ג'אנג, וועלכע זיינען אימער צופריעדען מיט די סטא-ליפין מעטהאדעס, וועלכע מאכען — לויט דיזען עדיטאריעל פאבריקאנט — „פריעדען" אין לאנד.

פאר אונז, אידען, איז שוין גוט בע-וואוסט סטאליפין'ס „פריעדען", סטאלי-פין'ס בערוהיגען דאס לאנד. אנפאנגענ-דיג מיט שרעקליכע פאגראמען אויף אידען, צוזאמענדריקען הונדערט און אכציג טויזענד רוסישע פרייהייטס קעמפפער אין ענגע און שמוציגע רומס פון די רוסישע פריזאנס וואו הונדערטע און טויזענדע זיינען אויסגעשטארבען דורך פערשיעדענע קראנקהייטען.

אויפהענגען טויזענדער רעוואלוציא-נערען וועלכע האבען געוואלט זעהען א פרייערע רוסלאנד, און ווען סטאליפין, איז שוין געווען מיט דעם פערטיג און ניט זייענדיג זיכער אויב אלעס איז שוין אין פולער ארדנונג האט ער זיך ווידער גענומען פיר „פראקטישע" ארבייט... מען דארף דאך אויך ארויסרייסען דעם ווארצעל פון דער רעוואלוציאן:

עס האט עקזיסטירט א פאנד ביי די רוסישע ליטעראטען שוין פון צעהנדלי-גע יאהרען כדי צו אונטערשטיצען א לי-טעראט אין צייט פון נויט, סטאליפין האט אין דעם געזעהען א פאנד פיר דער רעוואלוציאן, און האט דאס גלייך קאנ-פיסקירט; עס האט עקזיסטירט אין רוס-לאנד פיעלע אידישע און קריסטליכע ליטעראריש געזעלשאפטען, סטאליפין האט אין דעם געזעהען א געפאהר און האט זיי גלייך פערניכטעט; עס האט עקזיסטירט ארבייטער קלובען כדי די ארבייטער זאלען זיך קענען נאך דער ארבייט צוזאמענקומען און ארומריידען זייער לאגע, סטאליפין האט אין דעם אויך געזעהען א געפאהר און האט זי אויסגעראמט. דאן האט זיך סטאליפין גענומען צו „אויסגלייכען" די אידישע רעכטע, איז וויפיעל ער האט ארומגע-שניטען איז נאך אלץ ניט געווען גענוג „סקווער" און ער האט אלץ געטרייעט צו פערגלייכען. און אויב דאס אידישע יוגענד האט געהאט בלויז די מעגליכ-קייט ארומצושפאצירען נעבען די גימ-נאזיעס און אנצושמעקען זיך בלויז מיט דער בילדונג וואס די קריסטען געניסען, האט אבער סטאליפין אויסגעפינען אז פאר זיי איז בעסער ארומצודרעהען זיך ארום די גימנאזיעס, נור צו 3 און נור צוזאמען מיט 97 קריסטען (עקסטער-ניקעס). און אויב דאס איז נאך ניט גע-נוג האט סטאליפין געפונען פאר נויטיג צו בעשרענקען דעם אידישען קרעדיט אין האנדעל וואס דאס מיינט רואינירען הונדערטע טויזענדע אידען.

יא, סטאליפין האט „בערוהיגט" דאס לאנד, געבראכט צו א „נארמאלען" צו-שטאנד און דערום האט ער געקראגען זיין בעלאהנונג אין „עהרע".

דאס האט ער פערדיענט און די „טע-לעגראם" מעג עס איהם פערגינען.

באגראוו קיין סאציאליסט-רעוואל.

די פארטיי סאציאליסטען רעוואלו-ציאנערען האט צוגעשיקט צו דעם נו-יארקער קאמיטעט פון דער פארטיי 2 טעלעגראמען וועגען דעם אטענטאט פון באגראוו'ען אויף סטאליפין'ען.

איין טעלעגראמע פון דער פארטיי לויטעט: „קיין געמיינשאפטליכעס מיט אונזער פארטיי".

די צווייטע טעלעגראמע לויטעט: „קיין געמיינשאפטליכעס מיט דער פארטיי סאציאליסטען רעוואלוציאנע-רען און מיט קיינע פון דער פארטיי'ס צווייגען".

דאס איז א קלאהרע ערקלעהרונג אז די גאנצע געשיכטע האט קיין שייכות ניט מיט דער פארטיי סאציאליסטען רעוואלוציאנערען און באגראוו בעלאנגט ניט צו דער פארטיי.

ווי א ספעציעלע קייבעל מעלדעט צו דער „ווארהייט" האט צווישען דער אי-דישער אריסטאקראטיע אין רוסלאנד זיך געפונען איינער וואס האט זיך פא-סטארעט און געשטעלט אן אייביגע מצבה דעם הענקער סטאליפין וועלכער האט זיך געבאדען אין אידיש בלוט.

דיזער אידישער אריסטאקראט, וועלכער האט זיך געזוכט איינצוקויפען ביי דער רוסישער רעגערונג און לאסקע און אויסקויפען זיך און כל ישראל פון באגראוו'ס טהאט, איז דער בעוואוס-טער קיעווער גביר מארגאלין. ער האט מנדב געווען 10 טויזענד רובל צו עפע-נען אין האספיטאל א צימער אויף סטא-ליפין'ס נאמען.

די אדוואקאטען ארגיס, רוטענבערג, פרענקעל, ראטנער, זייצעוו און פאפאט וועלכע זיינען ארעסטירט געווארען אויף דעם פערדאכט אז זיי זיינען פער-מישט אין סטאליפין'ס הינריכטונג, זיינען בעפרייעט געווארען.

יעצט האט די פאליציי ארעסטירט דריי אנדערע: לעשין, בינלאמעוופסקי און פעלדזער.

ד[illegible] טעג אויף פראבע!

קאלומביא גראמאפאנס

די קאלומביא איז א שעהנע מאדערנע ציהרונג, מיט די לעצטע אלומיניום טאן, דאס הענטיל און דיא טרובע זיינען פינקטליך ווי אויף דיזען קאט מיט 14 פערשיעדענע סאנגס; 7 צווייזיי-טיגע רעקארדס וואסערע איהר ווילט.

צאהלט איין $5 בלויז $29 מאנאטליך $4

צופרידענהייט גאראנטירט, לייכטע אויסצאהלונגען, מיר האבען אויך אונזערע פאנאגראפס צו $25, $50, $75, $100 א. ז. וו. צווייזייטיגע רעקארדס אין אלע שפראכען, אידישע רעקארדס צו 85¢, קומט און הערט פאלגענדע זינגער: זיידין, גאלדיק, שאר, פעפי ליטמאן, ליפקאווסקי, קארוזא, נארדיקא, וועלכע האבען גוטע סעלעקשאנס פאר דיזען גראמאפאן.

מיר האבען אלערליי סעקאנד הענד מאשינס און בייטען אום אלטע, 40 פערשיעדענע טאקינג מאשינס און פיאנאס.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטיידזש אווע. וויניפעג, מאנ.

דער קענעדער איד

פובלישינג און פרינטינג

האט געמופט אין

823 מיין סטריט

דאס איז ווירקליך אונזער אייגענע היים און איז איינגעארדענט מיט אלע בעקוועמליכ-קייטען.

די פובלישינג און פרינטינג פון „קענעדער איד" האט זיך די פאר וואכען איינגעארדנעט אזוי דאס זי קען מיט רעכט אנגערופען ווערען די בעסטע און גרעסטע אידישע פרינטינג ניט נור אין וויניפעג נור אין דער גאנצער וועסט.

אין דער פרינטינג פון „קענעדער איד" וועי-רען געמאכט די גרעסטע פאוסטערס און די קלענסטע קארדס, א גרויסע צייטונג און א קליינער הענדביל.

אונזער נייע מאדערנע צילינדער פרעס ניט ארויס די שעהנסטע ארבייט.

די בעסטע ארבייטער זענען אנגעשטעלט געווארען אין דער פרינטינג, וועלכע מאכען פרינטינג ארבייט אין אלע שפראכען און שטעלען יעדען איינעם צופרידען, אויפ'ן בעסטען אופן.

די ארבייט ווערט געמאכט פינקטליך צו דער צייט און אהן מיסטייקס.

NORTHERN CROWN BANK

הויפט אפיס אין וויניפעג

מזומן קאפיטאל $2.200.000

נוט שטעהענדער ס"ה........................ $17.000.000

יעדער דארף האבען א סייווינג אקאונט! איהר קענט עפענען א סייווינג אקאונט מיט 1 דאלאר. עסקא ווערט צוגערעכענט האלב יעהרליך

פרעזידענט: סיר ד. ה. מאקמיללאן
דזשענעראל מענעדזשער: ראבערט קאמפבעלל
דירעקטאר: האנ. ד. ס. קאמעראן, לייטנ. גאוו. אף מאניטאבא.

בראנטש --- קארנער סעלקירק אַוועי. און מיין סט.

וו. ס. ריטשארדסאן, מענעדזשער.

ספעשיאל נאטיס צו שניידערס און פאררייערס

איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געבלענדעט אויף פערשיעדענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט וואס איהר ברויכט.

R. S. ROBINSON, IMPORTER AND EXPORTER OF RAW AND DRESSED FURS
150 AND 152 PACIFIC AVE., EAST PHONE MAIN 2311

אין אלד קאנטרי

שיפסקארטען אויף אלע הויפט ליינס. ספעשיל עקסקורשענס.

מיר האבען אלערליי איסלענדישע געלדער. מיר האבען די בעסטע ארענדזשמענטס צו שיקען אייער פריינד געלד אין אלד קאנטרי. אין אונזער אפיס קענט איהר רעדען אויף אייער שפראך. טעלעפאנירט אדער שרייבט. יעדער בריעף ווערט פינקטליך אטענדעט. אפען שבת און שבת אבענד פון 7 ביז 9 אוהר.

TRENHOLME & TYMCHORAK

856 מיין סטריט פהאן מיין 3056

בענקערס, בראקערס, אינשורענס און שיפס קארטען אגענטען.
מארטגיידזשעס און לאאנס.

ווילט איהר סייפען געלד?

האלט אפען אייערע אויגען און איבערציינט אייך אין פרייזען!

GLESBY'S SPECIAL SALE

אזוי ווי איך האב יעצט אין סטאק איבער 3 טויזענד קארט האלץ פון בעסטען סארט, זא מאך איך אויפמערקזאם דעם וויניפעגער פובליקום אז זיי זאלען זיך פערגרייטען יעצט מיט האלץ איידער עס וועט ווערען א מאנגעל אין קארס און מען וועט ניט קענען דעליווערען קיין האלץ און די פרייזען וועלען געהעכערט ווערען. די פרייזען זיינען די ביליגסטע, נעמליך:

2 קארט טעמריק	14 דאלאר	1 קארט	$7.50
2 קארט פאפלא	10 דאלאר	1 קארט	$5.25
2 קארט סלעפס	9 דאלאר	1 קארט	$5.00

ווארט ניט אויף שפעטער, גיט אייערע ארדערס שוין. אלעס ווערט אטענדעט זא שנעל ווי מעגליך. אכטונגספאל ה. גלעסבי.

Office 855 Main St. Phone Main 7432

50 ס. —— בלויז —— 50 ס.

פאר 50 סענט קענט איהר אויף שפאגעל ניי אויסקלינען אייער טלית לכבוד יום טוב פערגינט זיך אויסצוגעבען 50 סענט און איהר וועט האבען א ניי טלית'ל.

איזידאָר ברענד.

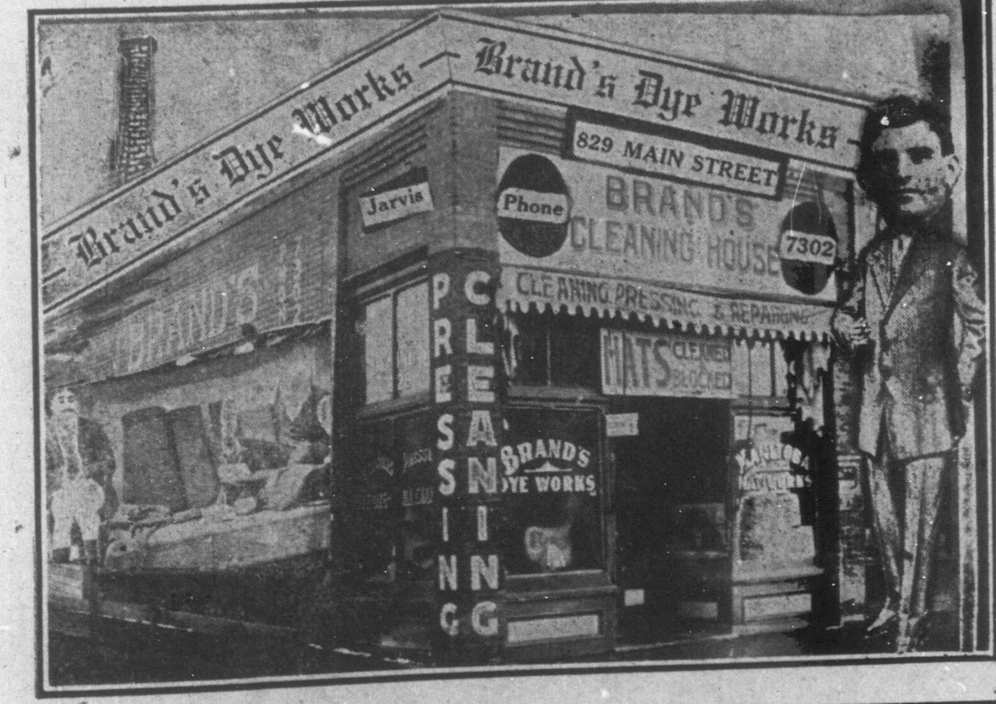

ד' צייט איז קורץ!

בעשטעלט אייערע קליידער ביי א שניידער!

דער איינציגער אידישער אפ-טו-דייט שניידער שאפ אין פארטייזש אווע. וועלכע האבען די שענסטע שטאפען פון דיזען סיזאן, די ארבייט איז איבערטרעפליך; די פרייזען זיינען: פאר א $35 סוט בלויז $30, פאר א $30 סוט $28 און פאר א $28 סוט $25, פאסענד און צופרידען שטעלען איז אונזער מאטא.

AMERICAN TAILORING CO.
441½ PORTAGE AVE. PHONE MAIN 2003

זייט איהר צופרידען מיט אייער סוט?

פאלס ניט, דאן פרובט די יעניגע וועלכע האבען בעשטעלט ביי לעווינסאן און זעהט אליין מיט אייערע אויגען ווי די ארבייט איז געמאכט געווארען און איהר וועט געוויס צו קיין אנדערן ניט געהן. די פרייז איז זעהר א מעסיגע, די קוואליטעט א גוטע און די ארבייט איז איבערטרעפליך.

אדרעסס:

A. LEVINSON
210 PACIFIC AVE- PHONE GARRY 3592

The Walker CANADA'S FINEST THEATRE

פהאן גערי 2520

היינט סעם בערנארד אין "הי קעים פראם מילוואקי".

מארגען שבת מאטינע און אבענד פאול גילמאר אין א קאם.-דראמא "דהי מומי ענד הומינג בירד".

3 נעכט פון מאנט. 2 אקט. מיט. מאט.

די ווהייט סיסטער

מיט א גרויסער קא. און דזשעני טאולער אב. 50.$1—25 ס. מאט. $1—25 ס.
אקט. 5, 6 און 7טען שיינס אפערא קא. אין האפמאַן'ס מעשה'לעך.

Winnipeg

די היים פון די פראמינענטע ארטיסטען

היינט און מארגען:

"אור ניו מיניסטער",
א שעהנע דראמא פון ניו ענגלאנד.

נעקסטע וואך:

אין דהי בישאפ'ס קעררעדזש

פון מיריאם ניקאלסאן.
אב. 15 ביז 50 סענט.
מאט. דינסטאג, דאנערשטאג און שבת בעסטע סיטס 25 סענט.
אין ניכען: "עי בעטשלארס האני מון".

Empress PORTAGE AVE EAST — DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE — WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג דעם 2טען אקטאבער

וואַרען און סיימאר
אין "קווא וועדיס אפסייד דאון".

בורגוס ענד קלארא
אין גאנץ פערשיעדענע נייאינקייטען.

מאנדריין פהיליפס
די מיידעל מיט פערשיעדענע שטימען.

לא ווערנע סעפירס פליירס
אין "דהי הו נאו".

לואיס דעל ארא
שפיעלער אויף פערשיעדענע אינסטר.

מאטינע טעגליך, 10, 15 און 25 סענט.
2 מאל אב. 10, 20, 25 און 35 סענט,
סיטס בעשטעלט מיין 2030

STARLAND

4 טעג פון נעקסטען מאנטאג

די קרוזאדערס

אדער דאס איבערגעבונג פון ירושלים

ספעשיל לעקטשור — ספעשיל מוזיק.

BIJOU THEATRE.

היינט און אלע טאג, ערשטער גאנג פון פאטא פלעים

פראגראם ווערט געביטען מאנטאג מיטוואך און פרייטאג.
שעהנע סאנגס ווערט געגעבען.
א ריכטיגער טהעאטער וועלכער גיט א ריכטיגע שאו.

נעעפענט אונטער א נייעם מענעדזש.

MAGNET THEATRE

804 מיין סט.-יט

אפען-פאר פארשטעלונגען פון 1.30 ביז 11 אוהר אב.
איינטריט 10 סענט
קינדער 5 סענט.
אימער פראכטפאלע פיקטשורס.

Northern Wine Co.

215 מארקעט סט. אקעגען סיטי האל.
פהאן גערי 2187

פ. דרוקסמאן, לעווין און טאבאיעס, פראפרייטארס.

האבען אויסגעפיקסט איינע פון די שעהנסטע און בעסטע ליקער סטארס. אלע סארטען ווינען, שנאפסען און ביר תמיד אין סטאק. בעסטע קוואליטעט, מעסיגסטע פרייזען. ספעשיל פרייז פיר שמחות. ארדערס פינקטליך דעליווערט.

אין די "סטארלאנד".

אין די סטארלאנד טהעאטער ווערט געוויזען א בילד וואס רופט זיך מיט רעכט "דאס בילד פון דער צייט" דאס איז די פארשטעלונג ווי ירושלים ווערט איינגענומען פון פיינד. יעדער איד דארף זעהען דאס בילד וועלכעס דערמאהנט אן זיין פערגאנגענהייט. דאס בילד קאסט $50,000 און איז א שעצבארע פארשטעלונג פון דער גאנצער מלחמה וואס איז איינגעפיהרט געווארען פון ביידע לאגערן.

וואס

איהר זאָלט ניט דארפען אין מענס פאַרנישינג ווי סוטס, אָווערקאָוטס, שיך, ראַבערס, העמדער, גלאָווס, העטס, היטלען קריגט איהר אלעס צו די מעסיגע פרייזען אין

PORTIGAL'S CLOTHING STORE
709 Main Street

היי, האבער און קלייען צו ביליגסטע פרייזען קריגט איהר ביי

—— מ. קאליף ——

קארנער סאלטער און פלארא עוועניו.
פהאן מיין 7634 און 3106

בלוי ריבאן פראדוקט
איז
ריינע שפייז פראדוקטען

ריינקייט אין שפייז, וועלכעס איז אזא שטארקער בענעהר פון יעדער הויז פרוי, איז זיכער דער מוסטער פון בלוי ריבאן'ס וואַרע, קויפט בלוי ריבאן'ס בעקינג פאודער, קאפע, דזשעלי פאודער אדער ספאיסעס, אלע זיינען די זעלבע הויכע קוואליטי, אויב איהר זייט ניט צופרידען, ברענגט צוריק די וואארע און קריגט צוריק אייער געלד.

576 MAIN STREET PHONE GARRY 4144

CHARACH, BERNSTEIN & CO.
PHOTOGRAPHERS.

וואטש אונזערע נעקסטע אנאָנסען, וועלכע מיר וועלען אין ניכען געבען. פיעל נייעס וועט איהר אין זיי געפינען.

אין וואקער טהעאטער.

פאול גילמאר איז איינער פון די גרעסטע שוישפיעלע. ער איז גוט בערימט און בעליעבט איבעראל וואו נאר ער האט געשפיעלט מיט זיין קא. ער קומט קיין וויניפעג און טרעט אויף אין די וואקער טהעאטער בלויז 2 מאל אין זעהר אן אינטערעסאנטע דראמא "דהי נאמי און דהי הימינג בויד" וועלכע איז געשפיעלט געווארען אין לאנדאן פאר א לאנגע צייט און האט אמוזירט דאס טהעאטער פובליקום.

"דהי ווהייט סיסטער" איז א שעהנע און שפאנענדע שטיק פון דאס לעבען פון א יונגער נאנע און וועט געשפיעלט ווערען פון א בערוהמטער ארטיסטין אין די וואקער טהעאטער אין דער ערשטער העלפט פון דער נעקסטער וואך. דאס איז א זעהר שעהנע און אינהאלט-רייכע דראמע וואס דארף געזעהען ווערען פון יעדען טהעאטער געהער.

אין דער 2טער העלפט פון נעקסטער וואך וועט ענדליך דאס וויניפעגער טהעאטער פובליקום האבען די מעגליכקייט צו הערען די גוט בעקאנטע אפערא ארטיסטען פון שייהאנס קאמ. וועלכע וועלען שפיעלען די בעוואוסטע האפמאנס מעשה'לעך. מיר ברויכען ניט פיעל צו זאגען ניט וועגען די זינגער און ניט וועגען האפמאן'ען ביידע זיינען איבעראל גוט בעקאנט.

אין וויניפעג טהעאטער.

אין די וויניפעג שפיעלען די פראמינענטע שוישפיעלער איינע פון די בעוואוסטע זאכען וואס זיינען פאראַן אין רעפערטואַר און דאָס איז "אין דהי בישאפס קעררידזש". דאָס איז אַן אינהאלט רייכע און שפאַנענדע דראַמאַ, וועלכע פערשאַפט אַן אבענד פון גייסטיגען פערגעניגען. דיעזע דראַמאַ איז שוין געזעהן געוואָרען פון פיעל מענשען צו פיל מאל און דאך וועלען זיי ניט מיעד צו זעהען זי ווידער, ווען דאָס שטיק איז איינע פון די אינטערעסאנטסטע זאכען.

אין עמפרעס טהעאטער.

נעקסטע וואך וועט אין די עמפרעס טהעאטער זיין איינע פון די גרעסטע און רייכסטע פראגראמס. עס וועלען אנטייל נעהמען אזעלכע ארטיסטען ווי טשארלס ל. ווארען און הערי סאמאור וועלכע זיינען אנערקענט אלס די בעסטע שוישפיעלער אויף דער וואדעוויל ביהנע. עס וועט אויך געשפיעלט ווערען א זעהר שעהנער פארס און וועלכען עס וועלען זיך בעטהייליגען די בעסטע קאמיקער וואס זיינען וועגען נעזעהן געווארען אויף דער וואדעוויל סטיידזש. אויסער די אויבענדערמאַהנטע אַרטיסטען וועט אין די עמפרעס נעקסטע וואך זיין פיעלע אַנדערע אַטרעקשאַנס, אַרטיסטען, זינגערס און טענצערס.

פון נארד ענד רעליעף סאסייעטי.

מוצאי ר"ה איז אפגעהאלטען געווארען א מיטינג אין דער עדת ישרון שוהל אויף צו אנצופאנגען ארבייטען איצט מיט מעהר ענערגיע און פרישערע כחות אין דער "נארד ענד רעליעף סאסייעטי", וועלכע האט אין משך פון עקזיסטענץ זעהר פילעס אויפגעטהאן פיר דער נארד ענד ערימער בעפעלקערונג און געוואונען די סימפאטהי פון דער היגער אידישער בעפעלקערונג אין אלגעמיין.

דער אויפרוף וואס דער פרעז פון דער סאסייעטי מר. מ. טעסלער און פרעז. פון דער שוהל מר. י. לעווין האבען געמאכט, האט גוט געווירקט אויף די פערזאמעלטע און באלד האט אנגעהויבען צו קומען געלדער פון דעם פובליקום וואס איז דאן געווען אין שוהל, דער ס"ה איז געווען $155.30.

די קאמיטע פון דער סאסייעטי בעט יעצט דעם היגען אידישען פובליקום צו קומען זונטאג 7 אוהר אב. בייצוואוהנען דעם מיטינג, וואו עס וועלען ערוועהלט ווערען אפיסערס און עס וועט ווערען ארומגערעדט די פראגע וועגען א טשארטער.

נדבות אין רעליעף סאסייעטי.

מר. י. לעווין דאנישאן 18 (קעש 10 חוב $8), מר. ליב פישמאן און לוקאוו $5, לוקאוו און פישמאן $5, מר. מ. סיימאן $5, מר. איזענבערג $5, מר. משה גאלדענבערג $5, מר. חיימאוויטש חוב $5, מר. ליב גארענשטיין $5 (קעש 1 חוב 4). מר. מאקס שטיינדיל $5, יעקב פינקעלמאן $15 (קעש 5 חוב $10), חייב לעוויטין $5, אלתר קנעלמאן $5, מר. אליהו גלאזמאן חוב $5, מר. אברהם סער חוב $5, מר. אברהם זיבענסקי חוב $3, מר. אברהם פאסטאווסקי חוב $3, זאב בלאט חוב $3, מר. דוד פערלמאן $5, (קעש 1 חוב 3), מר. יוסף הירשפעלד חוב $3, מר. ד. רעזניק $5 (קעש 2 חוב 3), לייזער ראטענבערג $3 (קעש 1 חוב 2), י. ראזען $2, מרס. שרה סאקאלאווסקי $2, מר. הירשבערג $3 (קעש 1 חוב 2), שלמה צימרינג $3 (קעש 1 חוב 2), מרס. ראזענסטאק $1.80, מר. וויינער, אליהו ליאק, א גראנאווסקי; א בעליפאלסקי, מר. גאלסקי, יעקב איידעלמאן, בערקאוויטש און שוויט, ח. בעליפאלסקי, יצחק כאדירקער, מר. מעזיכאווסקי, מרס. פיינשטיין, ב. קראוועצקי, מ. פרידמאן, א. פארטניקאוו, מ. סילווערמאן, ב. איידעלמאן, ל. ראשקעוואן, קריימאן, בארנבלאט, באקסער, שוויט, ז. וואלפמאן $1. מ. שאץ חוב 50ס., ל. בענדעט, מרס. ב. קאהן, י. ראזענבערג, מ. בוים, ד. בעלינקאוו צו 50ס., ח. בעליפאלסקי, מר. מאגיל לאווסקי צו 25ס. ס"ה קעש $92.80 חוב. $62.50 סה"כ נדבות $155.30

האלט קיהל אייער הויז!

[illegible] אייך העלפען אז איהר זאלט ניט [illegible] זומער אין קיך, קויפט ביי אונז א גאז סטאוו און מיר בעזארגען אייך אויך די גאז אין הויז פריי. מיר האבען אויך פרעס אייזענס און אנדערע ארטיקלען פאר גאז געברויך.

The Gas Stove Dept.
וויניפעג עלעקטריק ריילוויי קאמפאני
322 מיין סט. פהאן מיין 3522

מילך

מיר זיינען אימשטאנדע צו בעדיענען אלע נייע קאסטימערס מיט דעם זומער פרייז:

12 קווארט פאר 1 דאלאר

פהאנט אב מיין 1400 און איינער פון אונזערע 42 וואגענס וועט קומען צו אייך, מיר דעליווערען די מילך און קרים צו דער צייט אין אלע שטאדט טהיילען

Crescent Creamery Company, Limited

דאס ביליגסטע און זיכערסטע פלייס פיר ספרים טליתים אתרוגים איז ביי מ. עליצער און י. לעוויט
466 דזשארוויס עוו. פהאן מיין 3502

לשנה טובה תכתבו!

ווינש איך צו אלע מיינע אלטע ווי אויך נייע קאסטימערס, וועלכע האבען מיך [illegible] ביז יעצט. איך וויל האבען אויך אויף ווייטער [illegible] מיין בעסטע צו בעקליידען אלע מיינע קאסטימער מיט די שעהנסטע סטיילס, בעסטע שטאפען און גענויע צופאסונג.

JULIUS HURTIG
High Class Tailor.
290 וויליאם עוו. פהאן גערי 3118

א אידישער רעסטאראנט צום פערקויפען מיט זעהר ווייניג קעש איינצוצאהלען. און דעם באלאנס אויסצאהלען אין א יאהר צייט. נעהמט איין 250 דאלאר א מאנאט.

זיך ווענדען אין אפיס פון "קענעדער יד", 823 מיין סטריט.